

Savišvieta

**LIETUVOS SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMO
ASOCIACIJOS LEIDINYS**

2022 (2)

TURINYS

ĮŽANGA	3
1. DVIDEŠIMT TREČIOJI SUAUGUSIŲJŲ MOKYMOSI SAVAITĖ	4
1.2 Dvidešimt trečioji suaugusiųjų mokymosi savaitė ĮVYKO!	5
1.3 Mokymosi siluetų paieškos Tauragės regione	14
1.4 Neformalusis suaugusiųjų švietimas ir tęstinis mokymasis Jurbarko savivaldybėje	19
1.5 Mes nesustojame augti visą gyvenimą.	24
1.6 Trys pamokos apie mokymosi siluetus	28
2. MOKYMOSI REPORTAŽAI	33
2.1 Andragogikos misija ir andragogų sparnai	34
2.2 Mokytis niekada nevėlu	39
2.3 Kaip mes mezgėme bendradarbiavimo šaliką... ..	42
2.4. Nuolatinis tobulinimasis – Anykščių socialinės globos namų vertybinė nuostata	48
2.5. Marijampoliečiai susipažino su senjorų veiklomis Prancūzijoje	53
2.6. Tarptautinio mokymosi galimybės	49
2.7. Projektai – neprilygstama galimybė tobulėti	53
2.8. Drauge galime užkirsti kelią elektroninėms patyčioms	58
2.9. Suaugusiųjų švietėjai ir skaitmeninės kompetencijos - neatsiejama	60
3. AKTUALIJOS. EUROPOS ir LIETUVOS SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMO NAUJIENOS	62
3.1. Europos Tarybos rezoliucija dėl naujosios 2021 - 2023 m. Europos suaugusiųjų mokymosi darbotvarkės (2021/C 504/02)	63
3.2. Tarptautinė suaugusiųjų švietimo konferencija Confintea VII... ..	65
3.3 Suaugusiųjų švietimas ir žaliasis kursas... ..	68
3.4. Curriculum globALE - programa neformaliai andragogų rengimui ir tobulėjimui	70
3.5. „Epale“: 2023 metų akcentai	72
3.6. „Savivaldybių parama suaugusiųjų švietimui“ (MSAE)	77
3.7. Sistema sveikatos sutrikimų turinčių besimokančiųjų įtraukčiai (INDUCATE)	78
3.8 „Mokymosi tinklai“ - 2023 m. suaugusiųjų mokymosi savaitės tema	79
1 priedas. 2022 metų suaugusiųjų mokymosi savaitės atgarsiai internete	80

SAVIŠVIETA

Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacijos leidinys

2022 (2)

Leidinio sudarytoja DR. VILIJĄ LUKOŠŪNIENĖ.

Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacija neatsako už straipsniuose išsakytas mintis – autentišką autorių nuomonę. Straipsnių kalba netaisyta.

Nuotraukos leidinyje publikuojamos turint jas pateikusių asmenų sutikimą.

Leidinyje naudojamos nuotraukos iš Lietuvos suaugusiųjų švietimo, Anykščių rajono socialinės globos namų, Raseinių rajono švietimo pagalbos tarnybos, Tauragės suaugusiųjų mokymo centro, Klaipėdos universiteto Socialinių ir humanitarinių mokslų fakulteto tęstinių studijų centro, Jurbarko švietimo centro, Marijampolės trečiojo amžiaus universiteto, Marijampolės Meilės Lukšienės švietimo centro, Panevėžio rajono pedagogų švietimo centro, Kėdainių profesinio rengimo centro, Soros International House ir asmeninių straipsnių autorių archyvų.

Iliustracijų autoriai:

Arūnas Bėkšta (5 p.)

Živilė Šimėnienė (2 dalies atsklandos lapas)

InterSe (suaugusiųjų mokymosi savaitės simbolis, 3 dalies atsklandos lapas)

Šis *Savišvietos* leidinys skirtas apžvelgti 23-ąją Suaugusiųjų mokymosi savaitę, pasidalyti įvairių mokymosi renginių patirtimi ir supažindinti skaitytojus su Europos suaugusiųjų švietimo aktualijomis.

Leidinį sudaro trys dalys.

Pirmojoje dalyje pristatomi straipsniai apie Suaugusiųjų mokymosi savaitės renginius. Nacionalinį mokymosi savaitės atidarymo renginį Joniškyje apžvelgia Vilija Lukošūnienė. Regioninius/vietinius renginius šiame leidinyje pristato Lietuvos pietvakarių suaugusiųjų švietimo savaitės organizatoriai: Kristina Nevelkienė iš Tauragės suaugusiųjų mokymo centro, Giedrė Milkaraitytė iš Jurbarko švietimo centro ir Ilona Zubrickienė, Klaipėdos universiteto Socialinių ir humanitarinių mokslų fakulteto tęstinių studijų centro vadovė, LSŠA Klaipėdos krašto skyriaus koordinatore. Straipsnelis apie mokymosi savaitės vyksmą Klaipėdoje - neatsitiktinis. Jis yra simbolinis tiltas tarp 2022 ir 2023 m. suaugusiųjų mokymosi savaitės. Kodėl? Atsakymo ieškokite 3.8 dalyje.

Antroji leidinio dalis „Mokymosi reportažai“ skirta LSŠA narių kelionėms po mokymosi pasaulį. *Kur buvote? Ką veikėte? Ką patyrėte, sužinojote, ko išmokote, ką supratote? Kaip reflektavote? Kaip išmokus dalykus pritaikėte? Kokias išvadas padarėte?* - tai klausimai, kuriuos straipsneliuose reflektuoja autoriai, pristatydami savo bendruomenių mokymosi per projektinę veiklą patirtį. Smagu, kad ir šiuose straipsneliuose atsispindi suaugusiųjų mokymosi savaitės akimirkos!

Trečioje dalyje pristatomos 2021 - 2022 m. europinės suaugusiųjų švietimo aktualijos (EK rezoliucija dėl atnaujintos suaugusiųjų švietimo darbotvarkės 2030; CONFINTEA VII; programa Curriculum globALE; Žaliojo kurso suaugusiųjų švietime idėja), 2023 m. „Epale“ naujienos, poros LSŠA projektų rezultatai bei... preliminarus žvilgsnis į rudens įvykį - 2023 m. suaugusiųjų mokymosi savaitę.

Malonaus skaitymo!

Sudarytoja
DR. VILIJA LUKOŠŪNIENĖ

1. DVIDEŠIMT TREČIOJI SUAUGUSIŲJŲ MOKYMOSI SAVAITĖ

1.2 Dvidešimt trečioji suaugusiųjų mokymosi savaitė ĮVYKO!

...

DR. VILIJĄ LUKOŠŪNIENĖ

Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacija

2022 m. lapkričio 21 – 25 dienomis Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacija 23-ąją kartą pakvietė švietimo, kultūros ir meno, verslo įstaigas, institucijas, organizacijas ir visus suaugusiuosius mėgautis gyvenimu ir mokymusi - į suaugusiųjų mokymosi savaitę.

Mokymosi savaitės idėja

Mano gyvenimas nėra važiavimas į tikslą, bet grožėjimasis važiuojant (J. Mekas)

Būtent avangardinio kino kūrėjo Jono Meko mintys apie prasmės ieškojimą kasdiniuose, paprastuose dalykuose, apie mokymąsi - kasdienybės prasmę įkvėpė 23-os Mokymosi savaitės idėją.

- *Mes nenaudojame to žinojimo, kuris yra labai giliai ir yra Viskas... Pasiduokim intuicijai, įsiklausykim, jau nebemokam savęs įsiklausyti...reikia vėl išmokyti įsiklausyti...*
- *Pasiduok. Kad vėl pradėtum iš naujo. Iš niekur. Į niekur.*

(Jono Meko mintys iš filmo „Jono Meko Antologija“)

Iš Meko mąstymų gelmės gimė vaizdinys: mokymosi siluetai. Ne paslaptis, kad mokymosi, savęs pažinimo, būties prasmės ieškojimo kelias dažnai būna neaiškus, primena migloje dunksančio daikto kontūrus... Kad mintys ir patirtys, iš karto neapčiuopiamos, vėliau atsispindi tolimesniuose žmogaus gyvenimo įvykiuose... Taip kilo mintis pakviesti Lietuvos suaugusiuosius ir jų mokytojus į susitikimą – gyvenimo ir mokymosi siluetų paiešką.

Siluetai, kaip teigiama aiškinamuosiuose žodynuose, siejasi su nebyliu kinu, karpiniais, pirmomis nespaltvotomis nuotraukomis... Kokios formos ir nuotaikos, kokių spalvų bus mūsų mokymosi siluetai? Kokia prasmė juose slypės? – štai raktiniai suaugusiųjų mokymosi savaitės klausimai.

Mokymosi savaitės organizatoriai atsakymų ieškoti andragogus ir suaugusius mokinius kvietė mokymosi susitikimuose su kitais ir su savimi: nagrinėjant savo šeimų ar vietovių istoriją, ieškant atmintinų įvykių, perprantant skaitmeninio raštingumo vingrybes; analizuojant tarpkultūrinius – etninius visuomenės santykius; įsileisdžiant į savo gyvenimą sveiką gyvenimo būdą; atskleidžiant savo gebėjimus sporte ir kūryboje; tobulinant verslumo, pilietiškumo, mokėjimo mokytis, bendradarbiavimo gebėjimus... Kvietė pasisemti naujų patirčių, apmąstyti jas ir mokytis iš jų, kad gyvenimas būtų kuo labiau kokybiškas, kad kiekvienas žmogus būtų dar labiau pasirengęs nugalėti kliūtis, kad įsibėgėjęs mokytis nebegalėtų sustoti! Ir kad mokymasis, perfrazuojant J. Meką būtų *ne važiavimas į tikslą, bet grožėjimasis juo*.

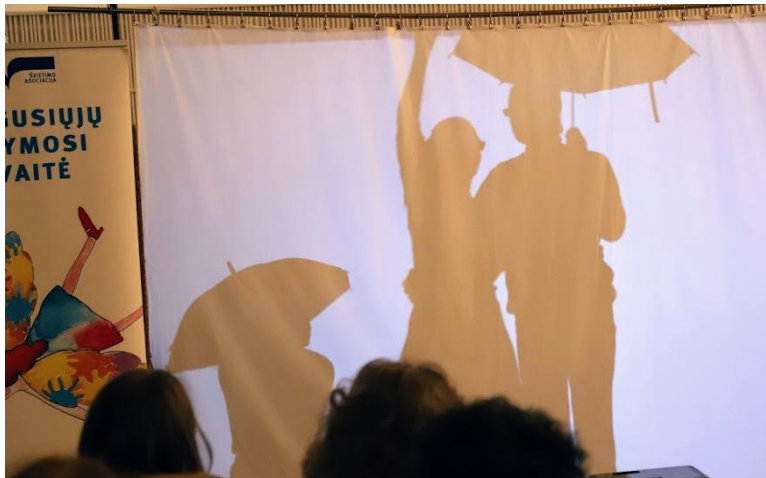
Mokymosi savaitės sutiktuvės

23-iąją suaugusiųjų mokymosi savaitę „Mokymosi siluetai“ šimto dvidešimt Lietuvos andragogų ir suaugusiųjų mokinių būrys sutiko 2022 metų lapkričio 18 d. Joniškyje. Į renginį visos Lietuvos suaugusiųjų švietėjus ir jų mokinius pakvietė Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacija (LSŠA) bendradarbiaudama su Švietimo mainų paramos fondu, įgyvendinančiu projektą „Epale“. Renginys vyko Joniškyje, nes dar prieš metus organizuoti renginį savo mieste pasisiūlė Joniškio švietimo centras, kuriam vadovauja direktorė Rasa Kelpšienė.

Pasiduokim intuicijai, įsiklausykim...reikia vėl išmokyti įsiklausyti (J.Mekas)

Pirmajai renginio daliai pasirinkta ypatinga vieta – Joniškio baltoji sinagoga. Sutiktuvės pradėjo ir dalyvius pasveikino LSŠA valdybos pirmininkė prof. Irena Žemaitaitė, Joniškio savivaldybės meras Vitalijus Gailius bei Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Mokymosi visą gyvenimą departamento direktorius Julius Jakučinskas bei renginį moderavęs Žagarės kultūros centro renginių organizatorius Andrius Petkauskas.

Ypatingai Suaugusiųjų mokymosi savaitės dalyvius sujaudino Jurdaičių socialinės globos namų šešėlių teatras, parodęs jautrų spektaklį „Gyvenimo sala“.

Nuotraukoje: šešėlių teatro spektaklio epizodas

Vėliau vyko 2022 m. „Epale“ veido dr. Kristupo Saboliaus paskaita „[Žaidžiantis protas](#)“.

Šventę pratęsė Švietimo mainų paramos fondo atstovė dr. Edita Trečiokienė, kuri pasidžiaugė suburta „Epale“ bendruomene, projekto ekspertų darbais bei tradiciškai įteikė „Epale“ andragogų nominacijas.

Dvi toliau sekusias apdovanojimų dalis į darnią visumą kūrybiškai sujungė Panevėžio suaugusiųjų ir jaunimo mokymo centro direktorius, LSŠA valdybos narys Mindaugas Libikas, šventės dalyvius įtraukdamas į filosofinį pasakojimą, kuriame išgirdome simbolinius *Pievelių šnabždesius*.

Apdovanoti buvo Mokymosi savaitės konkurso „Mokymasis, skatinantis pokyčius“ laureatai ir paskelbtas 2022 m. Metų andragogas:

LSŠA diplomu už kritinio mąstymo ugdymo sprendimus šiuolaikinei skaitmeninei kartai apdovanotas Šiuolaikinių didaktikų centro projektas „[Mokomės būti ir \(su\)gyventi besikeičiančiame laike](#): dėmesingos tėvystės ugdymo programa“ (APPRICOT). Įgyvendinant projektą sprendžiamos šiuolaikinės skaitmeninės kartos kritinio mąstymo ugdymo problemos, jo rezultatai svarbūs tiek suaugusiųjų švietėjams, tiek paauglius auginantiems tėvams bei seneliams.

LSŠA diplomu už temos ir tikslo aktualumą apdovanotas Soros International House projektas „Skaitmeninis raštingumas vyresniojo amžiaus asmenims – kaip bendrauti su skaitmeninio pasaulio ir socialinių medijų čiabuviais?“ ([BE-DIGITAL](#)). Šiuo projektu buvo gilinamos suaugusiųjų skaitmeninės kompetencijos bei naudojimosi socialinėmis medijomis įgūdžiai.

2022-ųjų Metų andragogės vardas suteiktas LSŠA projektinės veiklos ekspertei, ilgametei Asociacijos darbuotojai ir andragogei Vilijai Lukošūnienei.

Nuotraukoje: 2022 m. Metų andragogė su kolegomis

Gyventi reikia be formulių, būti atviram... Neuždaryti langų, durų, žiūrėti, kas dedasi, pažinti, ko nepažįsti, nežinai...(J.Mekas)

Antroji renginio dalis vyko Baltojoje ir Raudonojoje sinagogose. Joniškio miesto ir rajono suaugusiųjų švietimo organizatoriai ir mokytojai pakvietė dalyvius net į septynius kūrybinius užsiėmimus. Pasirinkimas buvo iš tiesų nemenkas ir noras patirti malonumą, pasimokyti visose dirbtuvėse buvo didelis.

*Nuotraukoje:
kūrybinių
užsiėmimų bendras
vaizdas*

Vieni dalyviai mokėsi skrebinėti malonius prisiminimus. Dirbtuvėse Skrebinam atvirukus - lavinam vaizduotę!, kurias vedė Joniškio r. savivaldybės Jono Avyžiaus viešosios bibliotekos darbuotojos Dovilė Valuckienė ir Gita Vilčiauskienė, išaiškėjo, kad minutės, skirtos skrebinimui, gali būti savotiška terapija. Skrebinimo esmė – darbas su gražiais prisiminimais, malonias emocijas sukeliančiais dalykais - nuotraukomis, žurnalų iškarpomis, džiovintomis žolelėmis, kaspinėliais, karoliukais, lipdukais, plunksnelėmis.....Tradiciškai skrebinimui naudojami albumai, į kuriuos klijuojamos nuotraukos ir kiti objektai. Dalyviai užsiėmimo mokėsi skrebinėti atvirukus gimimo dienai, Kalėdoms arba tiesiog kažkieno šventei.

Kiti renginio dalyviai keliavo po kvapų pasaulį, juos lydėjo Joniškio istorijos ir kultūros muziejaus atstovė Lina Vaitekūnienė. Dalyvių nuomone, tai buvo be galo malonus patyrimas: šildė iš sulčių ir prieskonių pagamintas karštas vynas, svaigino įvairūs kvapai, dalyviai sužinojo apie prieskonius, jų savybes ir funkcijas nuo pagardinimo, per konservavimą ir vyrų viliojimą iki vampyrų atbaidymo. Kiekvienas dalyvis nusilipdė prieskonių smilkalų kūgelį.

Trečioji dalyvių grupė dairėsi po virtualios realybės pasaulį, kuriam „vadovavo“ Marta Laukutyte ir Simona Kaziliūnienė iš Joniškio turizmo ir verslo informacijos centro. Anot dalyvių, šis turas leido virtualiai komfortiškai puikiu oru „paklajoti“ po Joniškį ir jo apylinkes, pasižvalgyti iš paukščio skrydžio perspektyvos, „užsukti“ į muziejus.

Interaktyvų užsiėmimą norintiems pajudėti organizavo Joniškio r. savivaldybės visuomenės sveikatos biuro specialistės Vaida Merkelytė ir Monika Balčiūnienė. Užsiėmimo „Per pasaulį šokio ritmu“ dalyviai išbandė šokių terapiją su „iDance“ sistema. Skambant ritmiškai muzikai buvo lavinama koordinacija, orientacija, raumenys.

Nuotraukoje: šokiai su „iDance sistema

Žagarės kultūros centro darbuotojos Gražina Andrašiūnienė, Viktorija Rimdžiūtė ir Vilma Mikuckaitė kvietė į kūrybines dirbtuves Vyšnios kelias. Kiekvieną dalyvį pasitikusi žavi „Žagarės vyšnia“ (mergina vyšnios kostiumu) vaišino lietuvišku sūriu su vyšnių uogiene. Kiekvienas dalyvis gavo raudonų siūlų kamuoliuką ir šakutę, kurią naudodami gamino raudonas gerai prisirpusias vyšnias. Didžiausias iššūkis buvo numovus vyšnios „pusfabrikatį“ nuo šakutės, perkirpus pusiau ir surišus siūlu, apkarpyti siūlų gumulėlius taip, kad jie įgautų gražios sultingos vyšnios formą. Vėliau vyšnios buvo klijuojamos prie iš anksto pagaminto kotelio ir išdėdžiai įsisegamos į drabužio atlapą. Taigi po užsiėmimo dalyviai aiškiai išsiskyrė iš kitų.

*Nuotraukoje”
užsiėmimas
„Vyšnios kelias“*

Spalvomis mirgančių fraktalų užsiėmimą vedė Joniškio kultūros centro specialistė Violeta Tuomaitė. Ji kvietė dalyvius pažinti spalvas, jų dermę, per formas ir spalvas pažvelgti į save. Paaiškėjo, kad fraktalų piešimas nėra vien elementarus, kiekvienam prieinamas veiksmas, leidžiantis atsipalaiduoti, pailsėti. Piešiant ir spalvinant fraktalus, per intuityviai atėjusių spalvų ir formų prizmę iš Pasąmonės ištraukiama informacija apie praeities, dabarties ir net ateities emocijas, psichologines problemas. Ištraukus belieka įvardinti, pripažinti, ir...vėl piešiant bei spalvinant fraktalus jas spręsti. Taigi ir šiame užsiėmime buvo piešiami, spalvinami ir individualiai analizuojami piešiniai, jungiant juos su savo buvusiu, esama ir galima būti būseną.

Į dirbtuves „Šiaudinių stebuklą - žaisliukų -rišimas“ dalyvius kvietė tautodailininkė, sertifikuota amatininkė, tradicinių amatų meistrė Valija Šurnaitė.

Skubėdami iš vieno užsiėmimo į kitą dalyviai spėjo Raudonojoje sinagogoje apžiūrėti A. Raudonikio meno mokyklos neformalios suaugusiųjų dailės grupės piešinių parodą, kurią kuravo mokytoja metodininkė Vladislava Ancevičienė.

Nuotraukoje: dailės parodos plakatas

Visą dieną Baltojoje ir Raudonojoje sinagogose skambėję džiaugsmingi balsai, šiltos šypsenos ir dalijimasis išpūdžiais rodė, kad suaugusiųjų mokymosi savaitės sutiktuvių šventė buvo kupina gerų emocijų ir žaismės. Mokėmės ir bandėme, bandėme ir mokėmės... Panašiai kaip ir Jonas Mekas, kuris rašė: „*Mokausi. Bandau. Kas dieną. Aš tik pakeliui. Iš kažkur į kažkur...*“

Mokymosi savaitė skaičiais

- Per 23 - ą suaugusiųjų mokymosi savaitę įvyko apie 800 renginių. Kodėl skaičius nebaigtinis? Nacionalinėje renginių programoje buvo užregistruoti 790 renginių, tačiau Mokymosi savaitei pasibaigus sužinojome, kad vyko renginiai, dėl įvairių priežasčių nepatekę į programą.
- Renginius organizavo 290 įstaigų ir organizacijų.
- Renginiai vyko 47 savivaldybėse.
- Aktyviausiai dalyvavo apskričių ir savivaldybių viešosios bibliotekos ir jų filialai (79 įstaigos), kultūros centrai ir jų filialai (39 įstaigos), savivaldybių švietimo centrai/švietimo pagalbos tarnybos (27 įstaigos). Toliau „reitingu“ lentelėje rikiuojasi suaugusiųjų mokymo centrai, gimnazijos ir mokyklos bei muziejai (po 15 įstaigų), savivaldybių visuomenės sveikatos biurai (14 įstaigų), trečiojo amžiaus universitetai (13), gimnazijos ir kitos bendrojo ugdymo įstaigos, įskaitant vaikų lopšelius - darželius (13), NVO (13), profesinio rengimo centrai ir kt. profesinio mokymo įstaigos (12), meninio

(dailės, muzikos) ugdymo įstaigos (12), verslo ir privačios švietimo įstaigos (5), socialinės globos įstaigos (4), aukštojo mokslo įstaigos (4), turizmo informacijos centrai (2) sporto centrai (2). Mokymosi savaitės renginius organizavo arba buvo partneriai taip pat įstaigos/organizacijos, kurias sunkoka priskirti vienam sektoriui, pvz., Alytaus m. sav. suaugusiųjų švietimo partnerystės platformos kūrimo ir koordinavimo taryba, Užimtumo tarnybos Raseinių ir Panevėžio KAD Anykščių skyriai, VšĮ Žmoniškųjų išteklių stebėsenos ir plėtros biuras, Mažųjų leidyklų asociacija, Lietuvos transporto saugos administracija, Tauragės apskrities Valstybinė mokesčių inspekcija, Užimtumo tarnybos, Trakų r. savivaldybė, Kelmės r. policijos komisariatas ir keletas kitų.

Mokymosi savaitės atgarsiai Lietuvoje

Interneto platybėse rasta virš 80 informacijos vienetų apie tai, kokie renginiai suaugusiems vyko įvairiose Lietuvos vietovėse. Jų nuorodos pateikiamos *1 šio leidinio priede*. Vienu kitu atgarsiu norisi pasidžiaugti ir šioje Mokymosi savaitės apžvalgos vietoje.

„Alytaus lopšelio-darželio „Du gaideliai“ bendruomenė jau ne pirmus metus dalyvavo Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacijos organizuotos mokymosi savaitės renginiuose. <...> 23-ioji Lietuvos suaugusiųjų mokymosi savaitė „Mokymosi siluetai“ pasibaigė, bet mokymasis tęsiasi kas dieną, ieškant savųjų gyvenimo ir mokymosi siluetų. Įsibėgėję mokyti negalime sustoti – „Mokausi. Bandau. Kas dieną. Aš tik pakeliui. Iš kažkur į kažkur...“ (Jono Meko mintys iš filmo „Jono Meko Antologija“).

Ikimokyklinio ugdymo vyresnioji mokytoja, andragogė Elena Ramanauskienė
<https://www.alytus.lt/lt/naujienos/suaugusiuju-mokymasis-alytaus-lopselyje-darzelyje-du-gaideliai>

Lapkričio 21 - 26 dienomis Visagine ir visoje Lietuvoje vyko suaugusiųjų mokymosi savaitės „Mokymosi siluetai“ renginiai. <...> Visi renginiai praėjo su didžiuliu pasisekimu, tad tikimės kitais metais dar aktyvesnio įstaigų įsitraukimo į suaugusiųjų mokymosi savaitės veiklas, nes mokymasis visą gyvenimą žmones motyvuoja, stiprina pasitikėjimą savimi ir suteikia daugiau galimybių pagerinti gyvenimo kokybę“.

Metodininkė Ieva Gudienė, Visagino švietimo pagalbos tarnyba
<https://www.visaginospt.lt/lietuvoje-prauze-suaugusiuju-mokymosi-savaite-mokymosi-siluetai/>

„Žvarbią lapkričio 23 dienos popietę Ramučių bibliotekos sveikatingumo popietėje dalyvavo Knygų bičiulių klubo narės. Kalbėjomės apie sveikos gyvensenos principus, diskutavome apie vaistinių augalų naudą mūsų sveikatai, vaišinomės ponios Genovaitės net iš 30 vaistinių augalų paruošta arbata, mėgavomės ponių Laimos ir Liucijos keptais obuolių pyragais. Savo nuostabiais eilėraščių posmais mus džiugino Laimutė Panavienė. Poezija visiems sukūrė gerą, šviesią ir jaukią nuotaiką. Nuoširdžiai dėkoju visoms dalyvėms už šiltą bendravimą ir sielą šildančią poeziją“.

Ramučių padalinio vyr. bibliotekininkė Vida Stavavojienė
<https://www.krsvbiblioteka.lt/naujienos/suaugusiųjų-mokymosi-savaite-mokymosi-siluetai-ramuciu-bibliotekoje/>

„Tęsiasi suaugusiųjų mokymosi savaitės „Mokymosi siluetai“ renginiai. Ta proga lapkričio 24 d. Trečiojo amžiaus universiteto Bernatonių ir Pajstrio fakultetų klausytojai atvyko į gyvenimo ir mokymosi siluetų paiešką Ramygaloje. <...> Aš prisiminiau avangardinio kino kūrėjo Jono Meko mintis apie prasmės ieškojimą kasdieniuose, paprastuose dalykuose – gyventi reikia be formulių, būti atviram... Neuždaryti langų, durų, žiūrėti, kas dedasi, pažinti ko nepažįsti, nežinai... Visa tai su kaupu pasitvirtino ir antroje mūsų renginio dalyje – smėlio edukacijoje. Po muzikalaus ir meninio programos pristatymo buvome kiek sutrikę, ar mes įveiksime užduotį – sukurti smėlio paveikslą. Dauguma tokiuose mokymuose dalyvavome pirmą kartą, bet rezultatais buvome patys nustebinti. Tiesiog atsiskleidė nauji dalyvių kūrybiniai gebėjimai. Kaip svarbu nenustoti mokytis, nesustoti, o pabandyti ir patirti mokymosi džiaugsmą. Manau, kad vyko tikri mokymosi susitikimai su kitais ir su savimi – MOKYMOSI SILUETAİ“.

TAU Bernatonių fakulteto dekanė Skaidrutė Kriukienė
<https://www.panrs.lt/mokymosi-siluetai-ramygaloje/>

1.3 Mokymosi siluetų paieškos Tauragės regione

...

KRISTINA NEVELKIENĖ,

Tauragės SMC lietuvių kalbos mokytoja metodininkė

Tauragės regionas aktyviai įsijungė į 23-ąją Suaugusiųjų mokymosi savaitę „Mokymosi siluetai“, įkvėptą avangardinio kino kūrėjo Jono Meko minčių - mokymosi, savęs pažinimo, būties prasmės ieškojimo kelias ne visada būna aiškus, primena tamsoje ar migloje dunksančio daikto kontūrus...

2022 metų suaugusiųjų mokymosi savaitės „Mokymosi siluetai“ veiklas Tauragės regione koordinavo Tauragės suaugusiųjų mokymo centro direktorė Neringa Orentienė - surinko informaciją apie renginius iš Jurbarko, Šilalės, Tauragės švietimo, kultūros ir meno įstaigų, institucijų, organizacijų, sudarė Tauragės krašto dalyvių veiklų planą.

Į mokymosi siluetų paieškas Tauragės regione aktyviai įsijungė Tauragės senjorų trečiojo amžiaus universitetas, B. Baltrušaitytės viešoji biblioteka, Tauragės kultūros centras, Tauragės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras, Tauragės pagalbos mokytoji ir mokiniui centras, Šilalės suaugusiųjų mokykla, Šilalės švietimo pagalbos tarnyba, Jurbarko švietimo centras.

Nuotraukoje: suaugusiųjų mokymosi savaitės veiklų organizatoriai

Koordinatorės N. Orentienės teigimu, ypač svarbu, jog organizuojant Suaugusiųjų mokymosi savaitę skatinamas bendradarbiavimas tarp Tauragės regiono (Jurbarko, Šilalės, Tauragės) švietimo, kultūros, meno įstaigų, institucijų ir organizacijų.

Sutelktos įvairios besimokančios bendruomenės bendrai veiklai, andragogai skatinami kūrybiškai dirbti ir mąstyti, kaip galima pasiekti geresnių suaugusiųjų mokymosi rezultatų.

2022 metų suaugusiųjų mokymosi savaitė „Mokymosi siluetai“ Tauragės regione pasižymėjo išskirtine renginių gausa ir įvairove. Iš daugiau nei 50 renginių čia galėjo rasti širdžiai mielų užsiėmimų pačių įvairiausių pomėgių žmonės. Ypač daug dėmesio skirta sveikatingumui – linijiniai šokiai, kineziterapinė mankšta, pilateso mankšta, futbolas vaikščiojant, treniruotės su savo kūno svoriu, edukacinės išvykos.

Tauragės suaugusiųjų mokymosi centre 2022 metų Suaugusiųjų mokymosi savaitės „Mokymosi siluetai“ renginiai prasidėjo rajoninio dailės darbų konkurso „Tauragė – žaliasis miestas“ parodos atidarymu. SMC dailės mokytojos G. Ciganienė ir G. Budginienė pakvietė dalyvauti rajoniniame dailės darbų konkurse „Tauragė – žaliasis miestas“ visų Tauragės rajono bendrojo ugdymo bei neformaliojo švietimo įstaigų 8-12 klasių mokinius. Konkurso tikslas – skatinti mokinių kūrybinius ir meninius gebėjimus, skleisti žinių apie klimatui draugiškas inovacijas, nes Tauragės rajonas jau ne vienerius metus garsėja klimatui draugiškomis iniciatyvomis.

Nuotraukoje: kūrybinių darbų „Tauragė - žaliasis miestas“ paroda

SMC direktorė N. Orentienė nuoširdžius sveikinimo žodžius tarė visiems Suaugusiųjų mokymosi savaitės dalyviams, linkėdama kiekvienam aktyviai įsijungti mokymosi siluetų paiešką, atrasti pažinimo džiaugsmą. Dailės mokytojos G. Ciganienė ir G. Budginienė pristatė parodą, aptarė jos aktualumą, padėkojo visiems konkurso dalyviams ir jų mokytojams už aktyvų dalyvavimą ir pakvietė visus pasigrožėti jaunųjų menininkų darbais.

Tą pačią popietę SMC bendruomenė susitiko ir su Tauragės kultūros centro specialistais, kurie supažindino su savo veikla – režisieriaus, mėgėjų meno vadovo, garso operatoriaus, scenos techniko, vaizdo inžinieriaus ir kitų darbuotojų profesijomis. Suaugusiųjų mokymo centro mokiniai ypač džiaugėsi galimybe pamatyti, kur vyksta repeticijos, kur gimsta renginių scenarijai bei projektai.

Lapkričio 22 d. Tauragės STEAM centre vyko atvira integruota lietuvių kalbos ir chemijos pamoka „Laiškų istorija. Slaptas laiškas“, kurią vedė lietuvių kalbos mokytojos R. Katauskienė, K. Nevelkienė ir chemijos mokytoja Ž. Danusienė. Pamokos dalyviai sužinojo laiškų atsiradimo istoriją, išsiaiškino ir praktiškai išbandė atlikdami cheminius bandymus slaptų laiškų rašymo gudrybes bei pakartojo dalykinių ir publicistinių laiškų rašymo taisykles.

Lapkričio 23 d. SMC bendruomenės nariai ir jų svečiai mėgavosi edukacija gamindami kalėdinius atvirukus iš smėlio. Užsiėmimą vedė edukatorė R. Klevinskienė. Tai nuostabi terapija, leidžianti pamiršti kasdienes rūpesčius, atsipalaiduoti, mintimis pabraidyti pajūrio kopomis... Kiekvienas turėjo galimybę pasigaminti originalų kalėdinį atviruką, parsinešti į namus kalėdinę dvasią ar padovanoti savo artimajam dalelę širdies šilumos.

Nuotraukoje: kūrybinės dirbtuvės „Laiškų istorija. Slaptas laiškas“

Į popietę „Advento laikotarpio simboliai ir giesmės“ gausiai susirinko SMC mokytojai, mokiniai, Tauragės trečiojo amžiaus universiteto atstovai bei lietuvių kalbos besimokantys ukrainiečiai. SMC ir „Šaltinio“ progimnazijos muzikos mokytojas D. Gričius ir jo vadovaujami jaunieji gitaristai pagrojo keletą kūrinių. „Šaltinio“ progimnazijos tikybos mokytoja Viktorija priminė apie prasidedantį Advento laikotarpį ir supažindino su jo simbolika. Mokytoja pakvietė

visus susipažinti ir prisidėti prie Advento vainiko gaminimo. Giedodami giesmes kiekvienas pajuto artėjant gražiausias metų šventes, skatinančias būti geresniais, dosnesniais atlaidesniais.

Nuotraukoje: kūrybinių dirbtuvių rezultatas - Angeliukai

Lapkričio 24-osios popietė prasidėjo Jovarų pagrindinės mokyklos aktų salėje, kur susirinko gausus būrys besimokančių suaugusiųjų. Visus popietės dalyvius pasveikino Tauragės SMC direktorė N. Orentienė, supažindino su 2022 metų suaugusiųjų mokymosi savaitės „Mokymosi siluetai“ tikslais ir uždaviniais ir pakvietė pasiklausyti Jovarų bendruomenės kapelos „Jovaras“ koncerto. Ji priminė, jog su šia bendruomene neseniai pasirašyta bendradarbiavimo sutartis. Kapelai pradėjus groti, N. Orentienė taip pat įsijungė į koncertą grodama akordeonu. Sužavėti smagios muzikos ir lietuviškų dainų, klausytojai net nepajuto, kaip kojos pačios nešė šokti...

Nuotraukoje: kai kapela „Jovaras“ groja, kojos pačios kilo jasi

Po koncerto visi susirinko į kūrybines dirbtuves, kur SMC dailės ir technologijų mokytojai jau laukė parengę savo stalus. Technologijų mokytojas Vidas kvietė prie savo stalo pasigaminti 2023 metų simbolį – triušį; Danguolė buvo pasirengusi padėti pasigaminti iš paruoštų detalių baltą kaip sniegas angeliuką; dailės mokytojos mokė pasigaminti kalėdinį atviruką ir gražiai kaligrafiškai jį užrašyti. Daugelis kūrybinių dirbtuvių dalyvių norėjo išbandyti visas veiklas ir parsinešti į namus kuo daugiau šventinių puošmenų, todėl pasigaminę vieną kalėdinį atributą, sėdo prie kito stalo ir su įkvėpimu tęsė darbą. Aktyviausi kaip visada buvo Tauragės senjorų trečiojo amžiaus universiteto studentai, o SMC lietuvių kalbos besimokančios ukrainietės su ašaromis akyse dėkojo už pakvietimą dalyvauti širdžiai mielose veiklose.

Tauragės SMC jau tapo tradicija apibendrinti visas savaitės veiklas susirinkus prie arbatos ar kavos puodelio. Čia dalinamasi įspūdžiais, aptariama, ko gražaus ir naudingo išmokta. SMC bendruomenė džiaugiasi, kad 23-oji Suaugusiųjų mokymosi savaitė „Mokymosi siluetai“ nustebino renginių gausa ir įvairove, organizatorių ir vedėjų nuoširdumu ir išradingumu. Pasiūlyti renginiai buvo aktualūs ir naudingi, įkvėpiantys kūrybiškumo, atskleidžiantys suaugusiųjų mokymosi svarbą ir galimybes įvairioms visuomenės grupėms.

1.4 Neformalusis suaugusiųjų švietimas ir tęstinis mokymasis Jurbarko savivaldybėje

...

GIEDRĖ MILKETAITYTĖ,
Jurbarko švietimo centro direktoriaus pavaduotoja

Kaip jurbarkiečiai suaugusiųjų mokymosi savaitėje dalyvavo

Kasmet Lietuvoje vyksta Suaugusiųjų mokymosi savaitė, kurioje aktyviai dalyvauja ir Jurbarko rajonas. Suaugusiųjų švietimo institucijose organizuojami ir vykdomi įvairūs renginiai, sutelkiantys įvairių profesijų, požiūrių ir skirtybių žmones.

Pagrindiniai Mokymosi savaitės tikslai:

- sutelkti įvairias besimokančias bendruomenes bendrai veiklai;
- formuoti teigiamas suaugusiųjų nuostatas į mokymosi svarbą ir galimybes įvairioms visuomenės grupėms, motyvuoti ir didinti jų dalyvavimą mokymesi;
- skatinti mokinančiuosius ir besimokančiuosius mąstyti ir dirbti kūrybiškai, ir siekti geresnių suaugusiųjų mokymosi rezultatų;
- plėtoti įvairiais būdais įgytų kompetencijų pripažinimą;
- skatinti visuomenės pilietiškumą.

Mokymosi savaitės idėją 2022 metais įkvėpė avangardinio kino kūrėjo Jono Meko mintys apie prasmės ieškojimą kasdieniauose, paprastuose dalykuose, apie mokymąsi – kasdienybės prasmę.

Mokymosi savaitės Jurbarko siluetai, spalvos, nuotaikos ir kasdienybės prasmė siejosi su karpiniais, istorija, nuotraukomis, romansu, atsakymų ieškojime susitikimuose su kitais ir su savimi.

Naudingų, prasmingų ieškojimų ir atradimų radome nagrinėdami savo šeimų ar vietovių istoriją, bandėme perprasti skaitmeninio raštingumo vingrybes; atskleidėme savo gebėjimus sporte ir kūryboje, muzikinėse improvizacijose ar spalvų gamoje; tobulindami verslumo, pilietiškumo, individualumo versle, mokėjimo mokytis, bendradarbiavimo gebėjimus; pasivaikščiojome „Girių takais“; patyrėme meno pokštą – Fluxus labas. Panemunės Pilyje pasidavėme intuicijai ir vėl mokėmės įsiklausyti; žvakių šviesoje žavėjomės „Bažnyčių atspindžiais stikle“.

Iš vykusių renginių pasisėmėme naujų patirčių ir idėjų, kad būtume dar labiau pasirengę nugalėti kliūtis, kad išibėgėję mokytis nebegalėtume sustoti!

2022 metų suaugusiųjų mokymosi savaitė prabėgo ir lieka laukti kitų metų, kad vėl galėtume susitikti naujuose renginiuose. Ir tegul mokymasis, perfrazuojant J. Meką „bus ne važiavimas į tikslą, bet grožėjimasis juo“.

Koks Jurbarko švietimo centro vaidmuo plėtojant suaugusiųjų švietimą

Jurbarko rajono suaugusiųjų švietimo įstaigas ir organizacijas bendrai veiklai telkė Jurbarko Švietimo centras, koordinuojantis neformalųjį suaugusiųjų švietimą ir tęstinį mokymąsi. Šią funkciją Centrai pavedė Jurbarko rajono savivaldybė Jurbarko rajono savivaldybės tarybos 2015 m. spalio 29 d. sprendimu Nr. T2-266 „Dėl neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi koordinavimo Jurbarko rajono savivaldybėje“. Tai rodo Jurbarko rajono savivaldybės pastangas prisidėti prie Valstybės pažangos rodiklio (2030 m. Lietuvai užimti ne mažesnę kaip 17 vietą tarp visų Europos Sąjungos šalių) gerinimo plėtojant suaugusiųjų švietimą rajone ir sudarant prielaidas kokybiškam mokymuisi Jurbarko rajono suaugusiųjų bendruomenei.

Jurbarko ŠC neformaliojo suaugusiųjų švietimo tarnybos nuostatai patvirtinti 2018 m. gruodžio 31 d. Jurbarko švietimo centro direktoriaus įsakymu Nr. 1-89

Jurbarko ŠC yra moderni, atvira pokyčiams ir partnerystei neformaliojo švietimo institucija, gebanti suprasti kiekvieno žmogaus poreikius bei lūkesčius ir padedanti kiekvienam Jurbarko rajono bendruomenės nariui kurti, mokytis bei tobulėti.

NSŠ ir tęstinis mokymasis organizuojamas pagal Jurbarko r. savivaldybės tarybos patvirtintą 2022–2024 m. veiksmų planą kurio paskirtis – tobulinti ir plėtoti Jurbarko rajono savivaldybės neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi sistemą, siekti nuoseklios ir tarpinstituciniu susitarimu grįstos neformaliojo suaugusiųjų švietimo plėtros, sudarančios prielaidas kokybiškam suaugusiųjų mokymuisi visą gyvenimą. Veiksmų planas parengtas atsižvelgiant ir įgyvendinant Lietuvos Respublikos neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi (toliau – NSŠ) įstatymo 8 straipsnio 2 dalį, Lietuvos vyriausybės 2016 m. balandžio 6 d. nutarimą Nr. 37 „Dėl neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi 2016-2023 m. plėtros programos patvirtinimo“. Veiksmų planą įgyvendina šios įstaigos ir organizacijos:

- Jurbarko švietimo centras (pedagogų kvalifikacijos tobulinimas, neformalus suaugusiųjų švietimas, pedagoginė psichologinė pagalba).
- Jurbarko turizmo ir verslo informacijos centras (edukacinės programos, ekskursijos, seminarai, kursai).
- Jurbarko rajono ugdymo įstaigos (tėvų, globėjų/rūpintojų švietimas auklėjimo, ugdymo, psichologiniais klausimais).
- Smalininkų technologijų ir verslo mokykla (profesinis informavimas, mokymas).

- Jurbarko Antano Sodeikos meno mokykla (suaugusiųjų muzikos, dailės ir kitų meno krypčių ugdymas).
- Jurbarko rajono savivaldybės Viešoji biblioteka (gyventojų informacinis aprūpinimas, edukacinės programos, gyventojų užimtumas ir švietimas).
- Jurbarko krašto muziejus (edukacinės programos, gyventojų užimtumas ir švietimas, kultūrinė savišvieta).
- Jurbarko kultūros centras (gyventojų informacinis aprūpinimas, edukacinės programos, gyventojų užimtumas ir švietimas).
- Mažosios Lietuvos Jurbarko krašto kultūros centras (gyventojų informacinis aprūpinimas, edukacinės programos, gyventojų užimtumas ir švietimas).
- Jurbarko rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras (gyventojų sveikatinimas ir švietimas).
- VšĮ „Jurbarko socialinės paslaugos“ (gyventojų užimtumas ir švietimas).
- Vilniaus dailės akademijos padalinys Panemunės Pilis (edukacinės veiklos, parodos, ekskursijos, neformalus meninis švietimas).
- Marijampolės apskrities vyriausiojo policijos komisariato (MAVPK) Jurbarko policijos komisariatas (neformalus gyventojų švietimas, prevencija).
- Tauragės apskrities užimtumo tarnyba Jurbarko skyrius.
- Sandros meno namai (edukacijos ir mokymai, renginiai ir kūrybinių užsiėmimų programos įmonėms ir organizacijoms, interaktyvūs žaidimai).
- Nevyriausybinių organizacijų (gyventojų užimtumas, savišvieta ir švietimas, edukacinės išvykos).

Kiekvienais metais Jurbarko švietimo centras, Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi koordinatorius Jurbarko rajone (patvirtinta Jurbarko rajono savivaldybės Tarybos 2015 m. spalio 29 d. Nr. T2-266 sprendimu) vadovaudamasis Jurbarko raj. savivaldybės Tarybos 2017 m. vasario 23 d. sprendimu Nr. T2-34 „Dėl Jurbarko rajono savivaldybės Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi programų, finansuojamų savivaldybės biudžeto lėšomis, atrankos ir finansavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ kviečia teikti paraiškas Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi programų finansavimui, Jurbarko rajono savivaldybės biudžeto lėšomis, gauti.

Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi finansavimo tikslas – plėtoti Jurbarko rajono savivaldybės Neformaliojo suaugusiųjų švietimo paslaugas, pritaikyti jas pagal visuomenės ir darbo rinkos poreikius. Konkursui Programas gali teikti Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi teikėjai. Paraiškos teikiamos iki einamų metų kovo 31 d. Teikėjas konkursui gali teikti 1 (vieną) paraišką. Pareiškėjas teikia programą Centru adresu: Dariaus ir Girėno g. 120 A, 74187, Jurbarkas, nuroydamas „Neformaliojo suaugusiųjų švietimo programų finansavimo konkursui“, naudojantis registruoto pašto, kurjerių teikiamomis paslaugomis arba asmeniškai iki termino, kuris nurodytas Konkurso paskelbimo metu. Maksimali metinė lėšų suma programai gali būti iki 500 eurų. Programos rengiamos ir įgyvendinamos iki 2023 metų gruodžio 20 d.

Jurbarko rajono savivaldybės Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi programų, finansuojamų savivaldybės biudžeto lėšomis, atrankos ir finansavimo tvarkos aprašas nustato Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi programų finansavimo savivaldybės biudžeto lėšomis konkurso organizavimo tvarką, programų atrankos sąlygas, vertinimą, programų finansavimo, lėšų naudojimo ir atsiskaitymo už jas tvarką.

Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi Jurbarko rajone tobulinimo galimybės ir silpnosios pusės:

- Sunkiai sekasi užmegzti ryšį bei bendradarbiauti su Trečiojo amžiaus universitetu (gyventojų užimtumas, savišvieta ir švietimas, edukacinės išvykos).
- Finansiniai ištekliai organizuojant veiklas.
- Gyventojų motyvacija.
- Sudėtinga į suaugusiųjų švietimą įtraukti ir jame išlaikyti suaugusiuosius iš socialiai pažeidžiamų grupių.

1.5 Mes nesustojame augti visą gyvenimą.

...

ILONA ZUBRICKIENĖ,
LSŠA Klaipėdos krašto skyriaus koordinatore,
Klaipėdos universiteto Socialinių ir humanitarinių mokslų fakulteto tęstinių
studijų centro vadovė

Retas susimąsto, ar auga suaugęs žmogus ir kaip jis auga? Kai auga vaikai, mes tai labai gerai matome. Jie sparčiai auga į ūgį ir keičiasi. Suaugęs žmogus auga kitaip. Jo augimo ir kaitos pokyčiai ne taip ryškiai pastebimi kaip vaikų augimas į ūgį. Žmogui, nustojus augti į ūgį, duota augti toliau: intelektualiai, emocionaliai, socialiai, dvasiškai ir t.t. Šio augimo stimulus – mokymasis. Tik besimokantis žmogus gali augti ir kartu keistis. Svarbu tai, kad žmogus, kur jis begyventų, nėra paliktas augti vienas. Šalia auga kiti jį supantys žmonės, o dar kiti jam padeda augti ir patys kartu su juo auga visą gyvenimą.

O kaip žmogus auga Klaipėdoje? Jei išnaudoja visas jam teikiamas mokymosi aplinkos galimybes, tai auga žymiai sparčiau ir keitimosi procesas yra labiau pastebimas. Klaipėdoje tikrai yra daug mokymų pasiūlos suaugusiesiems, dirba didelis andragogų ir suaugusiųjų švietimo praktikų, entuziastų būrys, veikia daug organizacijų, kurioms nesvetima suaugusiųjų švietimo veikla. Kasmet gausėja įvairių mokymų tematikų pasiūla, su ja auga andragogų ir suaugusiųjų švietėjų praktikų skaičius, į mokymų teikėjų gretas įsitraukia vis daugiau naujų institucijų. Kiekvieni praėję metai, galima sakyti, pažymėti įdomiais ir aktualiais suaugusiesiems skirtais renginiais.

Įsimintiniausias 2016-2019 metų laikotarpis, kai net keturis kartus trys pagrindinės Klaipėdos miesto suaugusiųjų švietimo organizacijos (Klaipėdos universiteto Socialinių ir humanitarinių mokslų fakulteto Tęstinių studijų centras, Klaipėdos valstybinė kolegija ir Klaipėdos miesto pedagogų švietimo ir kultūros centras) Suaugusiųjų mokymosi savaitėms apsigūgė kartu bendram tikslui – kuo daugiau pritraukti ir kitas organizacijas suaugusiųjų mokymosi bendrystei. Ši bendrystė patirtis pasiteisino, nes kartu veikdamos šios organizacijos galėjo daugiau įtraukti suaugusiųjų į nuolatinį mokymosi ritmą, vis pasikartojantį kiekvienais metais. Šią gražią bendrystę laikinai dviem metams nutraukė karantino iššūkiai, kurie privertė kiekvieną suaugusiųjų švietėją visus mokymus perkelti į virtualią mokymosi erdvę, nuotolines platformas.

2022 metai žymimi „Mokymosi renesanso“ pradžia. Buvo atgaivinti mokymai suaugusiesiems „gyvai“, suaktyvėjo visos Klaipėdoje veikiančios suaugusiųjų švietimo organizacijos su įvairiausių mokymų pasiūla.

Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacijos Klaipėdos krašto skyriaus nariai ir kitos suaugusiųjų švietimo organizacijos, 2022 m. lapkričio 21-25 dienomis aktyviai įsijungė į organizuotą 23-osios Suaugusiųjų mokymosi savaitės „Mokymosi siluetai“ renginius. Buvo pasiūlyti net 32 renginiai suaugusiesiems. Renginių dalyviai galėjo rinktis mokymus pagal savo poreikius, pomėgius.

Ilgametis asociacijos narys – Klaipėdos universiteto Socialinių ir humanitarinių mokslų fakulteto Tęstinių studijų centras siūlė mokymus sveikos gyvensenos tema. Į Klaipėdos universiteto Aula Magna auditoriją prigužėję klaipėdiečiai klausėsi kviestinio lektoriaus iš Kauno Vytauto Didžiojo universiteto prof. dr. Alberto Skurvydo paskaitos „Sveikata, fizinis aktyvumas ir ilgaamžiškumas“. Profesorius pasakojo apie sveikos gyvensenos naudą, nefarmakologines gydymo priemones, akcentavo fizinio judėjimo naudą kovojant su lėtinėmis ligomis. Apibendrindamas paskaitą bei kilusias diskusijas su dalyviais, prof. dr. A. Skurvydas teigė, kad kiekvienas kraštutinis yra blogis. „Kas per daug, yra blogai ir kas per mažai, yra blogai. Auksinė taisyklė – sportas, judėjimas, valgymas. Visur turi būti vidurys“.

Daug vertingų mokymų siūlė visada aktyviai Suaugusiųjų mokymosi savaitėje dalyvaujantis– Klaipėdos Ernesto Galvanausko profesinio mokymo centras. Iš vykusių mokymų norėtusi išskirti seminarą „Savęs pažinimas per fraktalo metodą“, kuris sukviestą suaugusiųuosius pasinerti į kūrybinį savęs pažinimo kelią. Šis įvadinis terapinis seminaras leido dalyviams pažvelgti į savo vidų, geriau pažinti save, savo gebėjimus, pažadinti vidinį kūrybingumą bei pamėginti atskleisti savo polinkius ir talentus, apie kuriuos galbūt nei nenumanė, piešiant magiškus fraktalų (lot.k. fractus – „sudarytas iš dalių“) piešinius.

Nuotraukoje: magiškas fraktalų piešimas

Dar viena nuolatinė ir mokymosi savaitės renginių ištikima dalyvė – Klaipėdos suaugusiųjų gimnazijos bendruomenė, įkvėpta 2022 m. suaugusiųjų mokymosi savaitės idėjos, įvardintos avangardinio kino kūrėjo Jono Meko mintimis apie prasmės ieškojimą kasdieniauose, paprastuose dalykuose, pravedė net septynis renginius, skirtus gimnazijoje besimokantiems suaugusiems, siekiant juos paskatinti mokytis ne tik organizuotuose mokymuose, bet ir kiekvieną dieną. Paminėtini keletas išskirtinių renginių. Tai užsienio (anglų) kalbos dailiojo rašymo konkursas „Calligraphy Art in English“ („Kaligrafijos menas angliškai“), kurio tikslas buvo išryškinti kalbos ir meno ryšio svarbą mokymesi. Konkurse dalyvavo gimnazijos II, III ir IV klasių mokiniai. Laimėtojams buvo įteikti diplomai, o visiems dalyviams – padėkos raštai už dalyvavimą. Konkurso metu mokiniai ne tik pademonstravo savo dailyraštį, bet dar kartą turėjo progos pamąstyti, koks yra svarbus mokslas ir koks gali būti glaudus kalbos ir meno ryšys. Į spalvotą mokslo pasaulį pakvietė viktorina „Žodžių paieškos gamtos eskizuose“, kurioje klasių atstovai, atlikę savęs pažinimo testą, sužinojo savo spalvą ir jos reikšmę, išbandė save sprendžiant logines ir matematines užduotis. Dalyviai viktorinoje pasisėmė naujų patirčių, linksmi praleido laiką. O visus renginius vainikavo kūrybinės dirbtuvės „Švenčių kontūrai lapkričio fone“. Išeinantis lapkritis aktų salėje subūrė bendruomenę bendroms veikloms ir leido įvairiomis formomis, nuotaikomis, spalvomis kurti savo mokymosi siluetus. Technologijų, dailės mokytojai supažindino mokinius su kalėdinių dekoracijų kūrimo pagrindais, pamokė, kaip patiems atlikti dekoracijų gaminimo technikas. Taip buvo skatinamas mokinių kūrybiškumas, saviraiška, pasitikėjimas savimi, kuris atgijo netikėtai puikiais, išradingais darbais.

Nuotraukose: Klaipėdos m. visuomenės sveikatos biuro renginiai suaugusiems

Labai džiugina, kad suaugusiuosius į įvairius sveikatinimo renginius nuolat kviečia Klaipėdos m. visuomenės sveikatos biuras. Šio biuro specialistų renginius yra labai pamilę Klaipėdos senjorai. Visuomenės sveikatos biuras visada turi ką pasiūlyti, kai vyksta ir Suaugusiųjų mokymosi savaitė. Buvo siūlomi renginiai įvairioms suaugusiųjų grupėms. Vyko paskaitos senjorams apie burnos higieną, šeimoms apie vaikų burnos higieną, moterims apie gimdymą bei visiems suaugusiems apie sveikatai palankių maisto gaminimo būdus. Organizuoti mokymai visiems

suaugusiesiems apie streso valdymą, savižudybių prevenciją. O galiausiai Visuomenės sveikatos biuro darbuotojai pakvietė suaugusiuosius į kino seansą kino teatre „ArleKinas“, kur buvo rodoma satyrinė komedija „Liūdesio trikampis“. Ši kandi šiuolaikinės visuomenės satyra sulaukė gausaus būrio susidomėjusių žiūrovų.

Pajausti ir atrasti iš naujo grožio, mados ir kūrybos pasaulį pakvietė Klaipėdos technologijų mokymų centro profesijos mokytojai. Suaugusieji galėjo rinktis įvairiausius renginius iš siūlomų: išbandyti termo spaudą ant puodelio, susipažinti su fotografija, organizuotos tvarios Kalėdinės atvirutės ir floristikos elementų gamybos dirbtuvės. Dalyviai galėjo susipažinti su informatyvaus teksto ir efektingo vaizdo naudojimu socialiniuose tinkluose, programos „CANVA“ pagrindais. Taip pat buvo organizuoti seminarai apie odos ir plaukų puoselėjimą bei pateiktos naujienos apie mados tendencijas ir drabužių iškarpų galimybes ir kt. Klaipėdos technologijų mokymų centro darbuotojai džiaugėsi, kad tiek daug suaugusiųjų dalyvavo renginiuose, siekdami nuolat mokytis bei tobulėti.

Nuotraukose: Tvarios Kalėdinės atvirutės ir floristikos elementų gamybos dirbtuvės

Po savaitės renginių gausos, norisi tikėti, kad mokymų dalyviai užtelėjo, kiekvienas pagal savo poreikius ir pomėgius. O mums Klaipėdos miesto suaugusiųjų švietėjams, tai gera žinoti, nes kartu su jais užtelėjome ir mes. Augti kartu taip gera, todėl kviečiame visus, kurie nori augti kartu su Mumis, pas Mus.

1.6 Trys pamokos apie mokymosi siluetus

2022 M. METŲ ANDRAGOGĖS ESĖ

...

DR. VILIJĄ LUKOŠŪNIENĖ,

2022 m. Metų andragogė, LSŠA projektinės veiklos ekspertė

„Mokymosi siluetai“ - taip vadinasi 2022 metų suaugusiųjų mokymosi savaitė. Pavadinimas intriguoja. Tikiu, kad daugeliui, o gal ir visiems aišku, kas yra siluetas. Tačiau mokymosi siluetas bent jau man kelia daug klausimų. Patirtis rodo, kad atsakymus į klausimus galima išsiaiškinti mokantis. Taigi leidžiuosi į mokymosi kelionę.

Pasirengimas

Pirmoji mintis išgirdus žodį siluetas yra iš jaunystės dienų ataidintis kažkokios banalios dainos priedainis: „Nors aplinkui vien rūkas, nors aplinkui tamsu, bet pro miglą aš tavo siluetą regiu...“. Smegenys sukuria vaizdą, kad siluetas yra tai, kas vos įžvelgiama, netikslu, efemeriška...O kaip yra iš tiesų?

Pirma pamoka. Kas yra siluetas

Pradedu nuo žodynų. Visuotinė lietuvių enciklopedija (<https://www.vle.lt/straipsnis/siluetas/>) paaiškina, kad, silueta (pranc. silhouette), dailės (dažniausiai grafikos) kūrinys: plokščias, vienspalvis žmogaus (dažniausiai portretas) arba daikto vaizdas“.

Lietuvių kalbos žodynas (<http://www.lkz.lt/?zodis=siluetas&id=24066150000>) ir žodynas zodis.eu (<https://zodis.eu/reiksme/siluetas>) siluetą apibūdina kaip šešėlio pavidalų atvaizduotą daiktą. Šiuo terminu gali būti vadinamas kūrinio eskizas, jo apmatai, daikto kontūrai.

Anot Terminų žodyno (<https://www.lietuviuzodynas.lt/terminai/Siluetas>) ir žodyno zodziai.lt (<https://www.zodziai.lt/reiksme&word=Siluetas&wid=17981>) siluetu vadinamas kontūrinis daikto vaizdas ir/arba dailės kūrinys, kuriame figūros ir daiktai vaizduojami kaip dėmės ryškiais išoriniais kontūrais.

Bevartydama žodynus sužinau, kad siluetas paprastai piešiamas juodu tušu šviesiame fone arba baltais dažais tamsiame fone, taip pat gali būti iškerpamas iš popieriaus, audinio, išpjauamas iš kartono, medžio. Pasirodo, kad silueto pavadinimą toks kūrinys gavo 1759 metais sukūrus prancūzų finansų ministro

Etienne'o de Silhouette'o siluetinę karikatūrą. Silueto pavadinimas taikytas ir tuo metu populiariems šešėliniams portretams.

Ieškodama žodžio sinonimų surandu, kad silueto sinonimai yra kontūras, kontūrai (<https://www.lietuviuzodynas.lt/sinonimai>).

Lyginu: ar labai mano vaizduotės kūrinys (kažkas vos išvelgiama, netikslu, efemeriška) skiriasi nuo tikrųjų silueto aprašymų? Darau išvadą, kad skiriasi, nes siluetas, nežiūrint, kaip jis būtų vadinamas - dėmė, žmogaus ar daikto vaizdu, šešėliniu atspindžiu - turi ryškius kontūrus. Taigi jokio efemeriškumo, jokio netikslumo...

Bet nejaugi tik juodas ar pilkas baltame fone, arba baltas juodame?

Antra pamoka. Kokie gali būti siluetai

Nutariu, kad epitetų geriausia, o gal net lengviausia, ieškoti poezijoje. Paieška buvo nelengva, nes, panašu, jog *siluetas* ne pats mėgstamiausias poetų žodis, tačiau jos rezultatais nenusivyliau.

Apie spalvotus siluetus, deja, poetai nerašo, eilėse vyrauja juodas siluetas, pvz., *Ir tavo juodas siluetas/Pleveno sienoje po medžiais* (Alfonsas Nyka - Niliūnas), *Matau aš juodą siluetą, <...>* (Mintė Girdenytė). Bet, pasirodo, kad ir nespaltoti siluetai gali būti labai įvairūs, neįprasti ir netgi neįtikėtinai netradiciški.

Tai kokius siluetus mato poetai? Estų poetas Jaan Kaplinski *besparniais siluetais* vadina dvasios šešėlius, Vincui Mykolaičiui - Putinui šešėliuose regisi *trapus mergaitės siluetas*, o Jonui Jakštui šmėžuoja pro akis *išblukę siluetai*. Bronius Krivickas savo eilėse rudens atėjimą aprašo: *<...> pamačiau gracingą siluetą/Tuščiais laukais ateinant į mane*. Vaiva Grainytė laimę pavadina *basakoku (anti)siluetu (senu dangum, neišraižytais/dar debesimis,/girdžiu – šlama basakojis (anti)siluetas)*, Aidui Marčėnui *vaiduokliškais benamių siluetais* regisi besimėtantys geri daiktai... *Bevardžiai, švelnūs, didieji, dylantys tamsoje, gležnūs, keisti, nuo aistros apakę...* - tokių siluetų epitetų randu poezijoje.

Siluetai, anot poetų, dar gali *raibuliuoti, linguoti ir suptis atminty, plaikstyti*...Siluetus gali turėti bundantys miškai; *negandos paukštis; mirtis; protinga, gili, jaudinanti širdį moteris; laikas; raudona suknele apibrėžtas kūnas; dvaro rūmai ir pilki namai*...*Siluetas* gali būti netgi pati meilė...ir žmogų gali apimti *praeities siluetų ilgesys*...

Lyginu: ar labai mano vaizduotės kūrinys (kažkas vos išvelgiama, netikslu, efemeriška) skiriasi nuo poetinio silueto apibūdinimo? Darau išvadą, kad skirtumas ne toks jau ir didelis... Ir imu galvoti, koks vaizdinys man kyla galvojant apie mokymosi siluetus.

Trečioji pamoka. Mokymosi siluetai

Pirmoji mintis - besimokančiųjų žmonių siluetai. Vieni skaito, kiti - sportuoja, tretį - šokia, o dar kiti - palinkę prie kompiuterių ar mikroskopų...

Antroji mintis - ar tik besimokantys žmonės gali turėti siluetus? Gal ir pats mokymasis kaip reiškiny? Jeigu yra laiko siluetas ir mirties siluetas, kodėl mokymasis negali turėti silueto? Bandau įsivaizduoti taikydama poetinius apibūdinimus:

Praeities siluetai - mokymosi praeityje akimirkos, linguojančios ir besisupančios atminty...*Bevardžiai, keisti, raibuliuojantys siluetai* - giliai viduje jaučiamas, dar neaiškus ir neįsąmonintas troškimas... *Raudona suknele apibrėžtas kūnas* - ryškius kontūrus įgavęs, užbaigtas darbas...o gal kaip tik neužbaigtas?

Pažvelgiu į savo andragoginės veiklos patirtį: kokie mokymosi siluetai joje?

Panašu, kad daugiausia būtų *praeities siluetų* - mokymosi akimirkų, kurios jau ne visos ryškios, bet dar tebeįsipa atminties kampeliuose. Tai jau nėra tikri prisiminimai, kai aiškiai žinai, kur ir kokiomis sąlygomis, iš ko (žmonių, patirties, pastebėto vaizdo ar perskaitytos knygos) mokeisi. Tai daugiau emocijos, pažadinančios atminty išgyventas akimirkas, patirtas vedant mokymus (o jų būta daug), diskutuojant su kolegomis (diskusijų būta dar daugiau), sudarant Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacijos (LSŠA) leidinį „Savišvieta“ (per 22 leidinius) ir rašant tekstus šiam leidiniui (parašyta 18), rengiant straipsnelius „Epale“ platformai (156 įrašai nuo 2015 metų), padedant kurti suaugusiųjų mokymosi savaitės koncepcijas, vėliau jas kuriant savarankiškai ir/arba inicijuojant jų kūrimą (2000 - 2018), dalyvaujant sunkiai suskaičiuojamoje galybėje projektinių susitikimų, atrandant naujus bendražygius ir juos prarandant... Nes visose šiose veiklose aš mokiausi.

Keistų, raibuliuojančių siluety, gimusių iš vidinio nerimo, mažiau ar daugiau įvardintų mano pačios ar aplinkos troškimų, būtų irgi nemažai.

Pačioje veiklos Asociacijoje pradžioje - *andragogikos siluetas*, iš pradžių stipriai paskendęs migloje, bet viliojantis jį pažinti, padaryti savu. Kelias link to buvo mokymasis: pirmiausia andragogikos magistrantūroje, vėliau iš Kolegų, dabar - ir iš Kolegų, ir savo patirties ir mokinių. Siluetas, nors jau ir įgijęs ryškius kontūrus, bet vis dar esąs truputį miražiškas, nes mokytis andragogikos - procesas nebaigtinis.

Kitas mokymosi siluetas, gimęs iš menkos smalsumo paskatos, mano biografijoje buvo *doktorantūros studijos*. Menka smalsumo paskata „tai kaip vyksta tas mokymasis doktorantūroje?“, susiliejęs su noru įsigilinti į vieną temą ir išnagrinėti ją kaip galima giliau, virto nauja mokymosi pakopa. Užpildyti šį siluetą turiniu, išryškinti jo kontūrus - buvo darbas, kupinas džiugesio ir nusivylimų, pareikalavęs ištvermės ir tikėjimo „aš galiu“ ir begalinio artimų žmonių bei kolegų palaikymo. Šiandien nuoširdžiai džiaugiuosi, kad mokėjimo mokytis tema nebėra tas beveidis siluetas, kokia ji buvo 2014 metais, nei man, nei daugeliui suaugusiųjų švietėjų Lietuvoje. Šis siluetas jau įgijo ryškius, gal net *raudonai apibrėžtus kontūrus*: per keletą LSŠA vykdytų projektų sukurtos priemonės mokėjimo mokytis tobulinimui. „Vyšnia ant torto“ - su kolega Arūnu parašyta metodinė knyga andragogams, kaip tapti mokymosi mokytis mentoriais.

2000 metais mane ir tuometinius mano kolegas užbūrė truputį mistinis mokymosi siluetas -suaugusiųjų švietimo (dabar mokymosi) savaitės idėja. Mokėmės visi, mokiausi ir aš: iš kitų šalių patirties, kurią galėjome rasti negausiuose to meto leidiniuose; per mokymosi stažuotę Vokietijoje...Ir iš pačių mūsų įsivaizdavimo, pirmųjų sėkmių ir kai kurių nesėkmių... Per 22 metus Mokymosi savaitė iš silueto tapo stipriu „kūnu“, be kurio Lietuvos suaugusiųjų švietėjai jau nebeįsivaizduoja savo veiklos.

Dar buvo keletą metų neapibrėžtas siluetas renginio, kuris tapo „Pievelių šnabždesiais“ ir kurį priskirčiau prie ryškius kontūrus įgavusio...Bet apie mokymąsi per „Pieveles“ jau esu rašiusi...

[Apie ką šnabžda „Pievelės“ arba dvidešimt andragoginio meistriškumo dienų](#)

Viena paskutiniųjų mokymosi akimirų buvo mokymasis Šiaulių Venclauskių name - muziejuje kurti...siluetą, naudojant autentiškas priemones (silueto piešimo rėmelį, pantografa). Mitas, kad nebūna spalvotų silueto paneigtas!

Dar buvo... buvo dar nemažai mokymosi akimirų,

prasidėjusių aiškių kontūrų neturinčiais siluetais... dar buvo..., bet tai jau yra *praeities siluetai*.

Kokius mokymosi siluetus matau dabar ir ateityje?

Tęstinumas. Mokymosi siluetai dabar ir rytoj

Ateities mokymosi siluetai man vaizduojasi lyg dėmės mokymosi horizonte. O horizontas visuomet yra. Kaip ir mokymasis, nes juk pasakyta „kuo daugiau žinai, tuo daugiau nežinai...“. Pagrindinis šiandieninio mano mokymosi tikslas - mokytis iš kiekvienos kasdienybės akimirkos, nuolat susimąstant „ką patyriau ir ko išmokau“.

Susimąstau: patyriau tris pamokas ir parašiau šį tekstą. Ko išmokau?

- Sužinojau, kaip apibrėžiamas siluetas ir kokia termino pavadinimo kilmė.
- Turtinau žodyną ir praplėčiau poetinį akiratį.
- Plėtojau kūrybinį potencialą ieškodama asociacijų tarp mokymosi reiškinių ir silueto įvaizdžio.
- Gilinau reflektavimo gebėjimą apmąstydamą savo mokymąsi darbinėje veikloje.
- Lavinau vaizduotę.
- Stiprinau gebėjimą lyginti skirtingus dalykus.
- Supratau, kad net rašant įtraukiančia tema reikia mokėti laiku sustoti.

Tekste panaudota šių šaltinių medžiaga:

- ✓ <https://www.zurnalasmetai.lt/>
- ✓ <http://www.ltvirtove.lt/eilerasciai.php?lt>
- ✓ <https://zaliazole.lt/kuriniai>
- ✓ Kūrybinės erdvės Romualdas Žilinskas
- ✓ <https://www.lyrikline.org/pt/poemas/priesausrio-algoritmai-3388>
- ✓ Kolegės Renatos sukurtas autorės siluetas
- ✓ Autorės iš Vokietijos parsivežti šešėlinių portretų paveikslukai (apie 1990-1992 m.)

2. MOKYMOSI REPORTAŽAI

2.1 Andragogikos misija ir andragogų sparnai

...

DR. VILJA LUKOŠŪNIENĖ,
LSŠA projektinės veiklos ekspertė

2022 metais Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacijos koordinuojamas penkių juridinių narių konsorciumas sėkmingai užbaigė „Erasmus+“ mobilumų projektą „Andragogo misija - suteikti besimokančiajam sparnus“.

Bendrai finansuojama pagal
Europos Sąjungos programą
„Erasmus+“

Ko siekėme?

Projektą rengėme atsiliepdami į nūdienos keliamus reikalavimus šiuolaikiniam andragogui, kurie apibrėžiami strateginiuose Europos Sąjungos ir Lietuvos švietimo politikos dokumentuose: būtinybę stiprinti mokytojų/ dėstytojų motyvaciją, sudarant jiems galimybes tobulintis plečiant kultūrinį akiratį, atrandant įvairesnį pedagoginių funkcijų spektrą, skatinti tarptautinį mokytojų/ dėstytojų mobilumą.

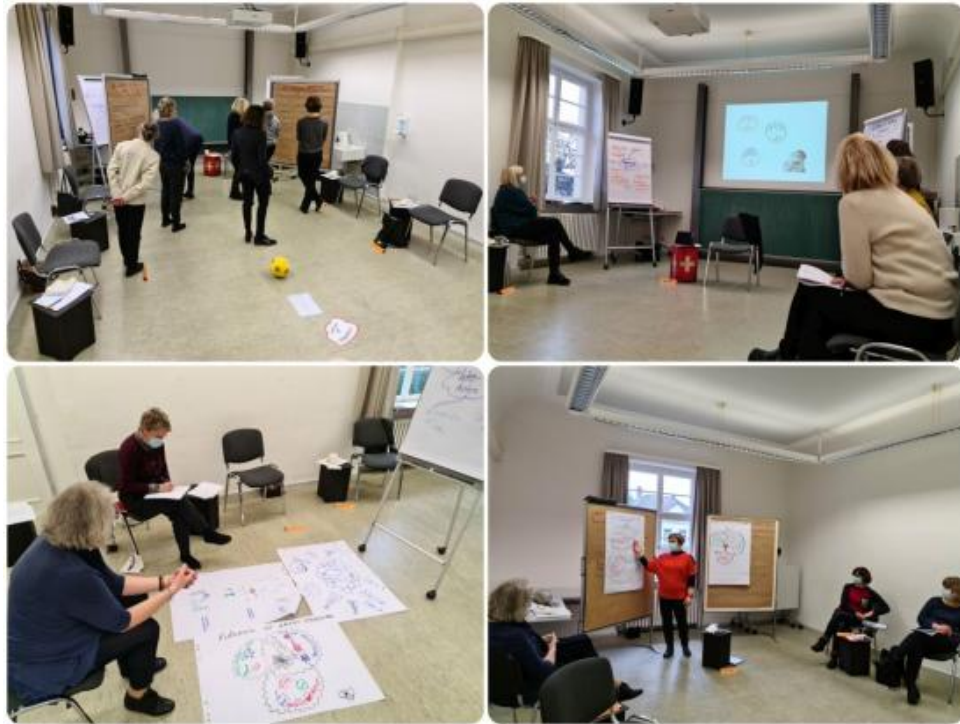
Rengdami projektą išsikėlėme tikslą – didinti suaugusiųjų mokymo ir mokymosi kokybę, tobulinant Konsorciumo institucijų personalo kompetencijas taip, kad jie galėtų kokybiškiau įgalinti suaugusiuosius mokytis ir stiprintų mokinių savivaldumą. Norint tai daryti būtina taikyti įvairias darbo su skirtingų mokymosi poreikių, motyvacijos ir ankstesnės mokymosi patirties grupėmis metodikas ir formas, gebėti teikti suaugusiam besimokančiajam tinkamus patarimus karjeros, gyvenimo, tolesnio lavinimo klausimais ir profesionalią pagalbą.

Taip projekto turinyje atsirado trys pagrindinės mokymosi temos: „Andragogikos didaktika ir metodika“, „Kūrybiškumas andragogo darbe“ ir „Nuotolinio ir/ar mišraus mokymo programų ir medžiagos kūrimas“.

Kas vyko?

Projekto vykdymo pradžia sutapo su visiems puikiai žinomam reiškiniu - COVID - 19 pandemija. Nežiūrint įdėtų pastangų „išjudinti“ projektą kaip galima greičiau, visos projekto veiklos persikėlė į paskutinius pratęsto projekto metus. Į pirmuosius mokymus Vokietijoje (vis dar siaučiant pandemijai, bet jau šiek tiek supaprastinus judėjimą tarp šalių) grupė drąsių andragogių išvyko tik trečiuoju bandymu - 2021

metų lapkričio mėnesį. Andragoginio meistriškumo mokymuose su dr. Veronika Strittmatter - Haubold buvo nagrinėjama andragogikos didaktikos ir metodikos tema.

Nuotraukose: mokymų Heidelberge epizodai

Antrieji mokymai vyko Dante mokymo centre Kroatijoje 2022 m. balandžio mėnesį. Čia andragogės tobulino kūrybinio mąstymo įgūdžius ir jų taikymo galimybes.

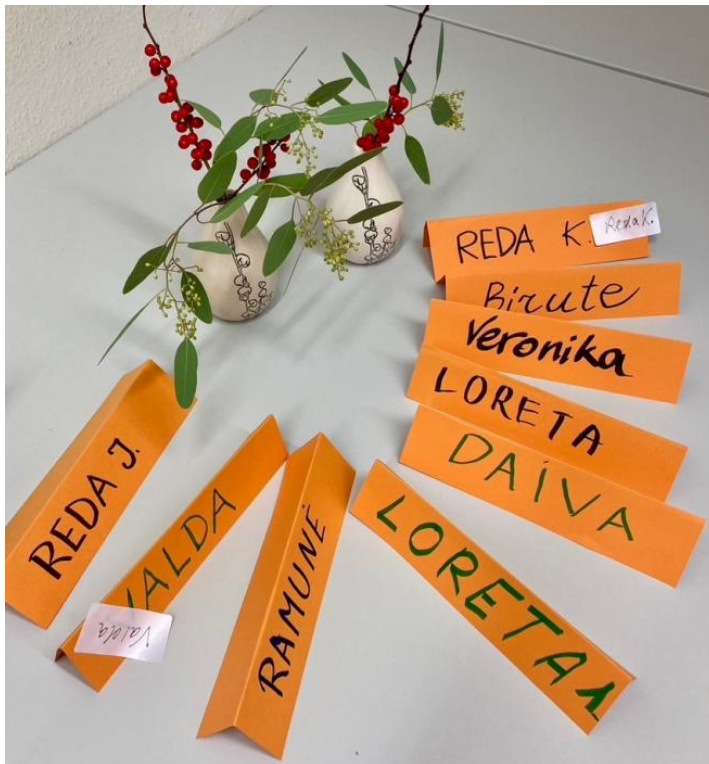
Nuotraukoje: kūrybiško andragoginio darbo mokymų Kroatijoje grupė

Trečiasis mokomasis projekto vizitas liepos mėnesį andragogų grupę nuvedė į Suomiją, Joensuu miestą, kur eduKarjala mokymo centre jie nagrinėjo nuotolinio ir/ar mišraus mokymo programų ir medžiagos kūrimo galimybes.

Ką parsivežėme?

Tikėtina, kad tikroji mokymų nauda projekto dalyvių veiklai ir suaugusiųjų mokymo kokybei jau pradeda ryškėti, o dalyvių atsiliepimai dar vykstant projektui rodė, jog mokymai buvo jiems naudingi.

Projekto dalyvė Reda tvirtino, kad mokymai Vokietijoje jai buvo lyg gurkšnis andragoginio balzamo. Grįžusi gautus impulsus Reda pritaikė praktikoje. Štai ką rodo jos patirtis: „Vizito metu išbandytą mokymosi poreikių bei patirties išsiaiškinimo metodą „4 kampai“ neilgai trukus pritaikiau praktikoje ir gavau lūkesčius pranokusį rezultatą: seminaro dalyviai, keliaudami ratu nuo vieno konferencinio bloknoto lapo prie kito (lapai su skirtingais klausimais sukabinami skirtinguose auditorijos kampuose), aktyviai dalijosi savo mintimis tiek raštu, tiek ir žodžiu. Atlikdami šią užduotį dalyviai tuo pačiu artimiau susipažino, grupėje įsivyravo draugiška, palaikanti atmosfera“.

*Nuotraukoje: dalyvių susitikimo
Heidelberge akimirka*

Pavyzdžiui, po mokymų eduKarjala mokymo centre mokymų dalyviai teigė įgiję įgūdžių naudotis įvairiais skaitmeniniais mokymosi įrankiais, mobiliesiomis programėlėmis bei mokymosi platformomis, taip pat galėję išbandyti tuos įrankius praktikoje. „Kursų dalyviai naudodamiesi „Seppo“ programėle surado Joensuu

švietimo ir kultūros objektus, džiaugėsi kūrybiškumą skatinančiomis užduotimis (pavyzdžiui, iš specialiai atvežto sniego pastatė „eduKarjala“ logotipą), rašė kursų dalyvė Renata.

Nuotraukoje: mokymų dalyviai eduKarjala centre

Įdomios patirties projekto dalyvės parsivežė iš balandžio mėnesį vykusių mokymų Dante suaugusiųjų švietimo centre. Šiuose mokymuose dalyviai nagrinėjo andragogo kūrybiškumo temą.

Vienas iš pavyzdžių - kūrybiškas įvairių QR kodų panaudojimas mokymosi veikloje.

Pasinaudojusi mokymų vedėjų patarimais, kad QR kodus galima priklijuoti įvairiose netikėtose vietose ir paskatinti besimokančiuosius juos nuskaičius rasti reikalingą

informaciją, mokymų dalyvė Renata tai išbandė praktiškai kito LSŠA projekto sklaidos renginyje. Pristatydama projekto medžiagos dalį apie skaitmeninio raštingumo įgūdžius Renata „pavirto“ *Skaitmeninė knyga*, kurią perskaityti dalyviai galėjo nuskaityti QR kodą ant jos pačios nugaros. Geros emocijos ir puiki nuotaika buvo garantuota!

Nuotraukoje: „Skaitmeninė knyga“

Įgytą patirtį, patobulintus gebėjimus ir papildytą žinių bagažą projekto dalyvės aprašė net keliuose straipsneliuose „Epale“ platformoje. Įdomu? Paskaitykite!

- [Mokėmės suteikti besimokančiajam sparnus](#)
- [Idėjos nuotolinio mokymosi organizavimui \(Suomijos patirtis\)](#)
- [IKT įrankių panaudojimas siekiant andragoginių tikslų](#)
- [Andragogikos balzamas iš Heidelbergo](#)
- [Kaip Lietuvos andragogės Heidelberge sparnus stiprino](#)

2.2 Mokytiis niekada nevėlu

...

LILIJA ZABLECKIENĖ,
Marijampolės trečiojo amžiaus projektų vadovė

„Mokytiis niekada nevėlu“ – su tokiu devizu šešios marijampolietės dalyvavo Erasmus+ tarptautinio projekto kursuose Estijoje.

Nuotraukoje: Marijampolės TAU šešetukas

Nors visos „amžiuje“ ir turinčios solidžios patirties įvairiose gyvenimo srityse, marijampolietės oi, **kiek pasimokė!**

Pirmiausia, šiaurietiško šaltakraujiško elgesio iš šeimininkų estų. Nesinervinti, nesiteisinti, žiūrėti į viską pozityviai, jei kas nepavyksta ar nesiseka.

Meilės tam, ką darai. Tai parodė estų šeima, puoselėjanti kaimo - kilimų audimą ir tradicinių arba novatoriškų valgių gaminimą. Kiek atsidavimo tam, ką daro, užsidegimo, noro parodyti, pasidalinti savo žiniomis. Įsimintini ne tik pirmą (ir ko gero vienintelį) kartą gyvenime ragauti svogūniniai ledai ir pyragas, bet ir meilė, su kokia juos pristato estai.

Nuotraukoje: mokymų dalyvius sutinka Turgio amatų ir sveikatos ūkio šeimininkai

Pasimokė ir pamatė kaimiškų vietovių bendruomenių **galimybes** kuriant ir įgyvendinant projektus, pasididžiavimą rezultatais. Suaugusiųjų švietimo problemų sprendimo, vertinimo **subtilybių**. Kursų metu buvo pristatyta Estijos suaugusiųjų švietimo sistema, buvo galimybė palyginti su lietuviška.

Kūrybiškumo, kai iš žmonių, nuo mokyklos laikų neturėjusių rankose teptukų, padaromi dailininkai. Ir tokie, kurie patys su meile žiūri į savo kūrinius ir jaučia atradę savyje kažką naujo ir netikėto.

Nuotraukoje: Koseveski „menininkės“ ir jų darbai

Skaitmeninių įgūdžių **reikalingumo** vyresnio amžiaus žmonėms. Kalbėta, kad informacinės technologijos, išmanūs telefonai jiems turi būti draugu ir padėjėju.

Ir **tikėjimo**, kad dalelė idėjų ir patirties bus įgyvendinta Marijampolės TAU veikloje.

Nuotraukoje: lengvos mankštos pertraukėlė mokymuose

Marijampolės
Trečiojo amžiaus
universitetas

Kursai Estijoje (Koseveski vietovėje) vyko įgyvendinant „Erasmus+“ mobilumo projektą 2021-1-LT01-KA121-ADU-000005959. Projektą įgyvendina Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacijos koordinuojamas konsorciumas, kurį sudaro LSŠA juridiniai nariai: Marijampolės trečiojo amžiaus universitetas, Marijampolės Meilės Lukšienės švietimo centras, Šakių trečiojo amžiaus universitetas ir Valstybės ir savivaldybių mokymo centras „Dainava“ (Druskininkai).

2.3 Kaip mes mezgėme bendradarbiavimo šaliką...

...

RENATA JANKEVIČIENĖ,
Panevėžio rajono švietimo centro direktorės pavaduotoja,
LSŠA Valdybos narė, Panevėžio regiono „Epale“ ekspertė

LSŠA „Erasmus+“ konsorciumo „Andragogo misija – išskleisti besimokančiajam sparnus“ (2022 m.) mobilumo Suomijoje bei Baltijos vasaros mokyklos (2019 m.) Pasvalyje akimirkos

Kodėl, kai kitos įstaigos mezga bendradarbiavimo tinklus, mes mezgame šalikus?

Šalikas – šilumos ir jaukumo simbolis. Vilijos Lukošūnienės, Ingos Jagelavičiūtės, Irenos Žemaitaitytės ir Arūno Bėkštos kuriamos LSŠA mokymosi partnerystės visada apgaubtos dėmesiu žmogui, atidumu ir nuoširdžiu rūpesčiu, kad kiekvienas narys jaustųsi emociškai saugiai, nes tik tokioje edukacinėje aplinkoje įvyksta mokymosi virsmas. Džiaugiamės, kad jau beveik dešimt metų jaučiame Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacijos šilumą.

Atsukime laiko ratą atgal ir pradėkime nuo pradžių

Panevėžio rajono pedagogų švietimo centras įkurtas Panevėžio rajono savivaldybės tarybos sprendimu 1995 metais, tai vienas pirmųjų Švietimo centrų Lietuvoje. Pirmoji Švietimo centro direktorė – Skaidra Kriukienė vadovavo Švietimo centrui

vienerius metus, 1996–2012 m. vadovavo Irena Sabaliauskienė, kuri bendradarbiaudama su VDU parėngė pirmąją Panevėžio rajono andragogų kartą. 2012 m. Švietimo centrui pradėjo vadovauti direktorė Jurgita Vaitiekūnienė ir aš, direktoriaus pavaduotoja Renata Jankevičienė. Matydamos, kad mokytojų rajone vis mažėja ir suprasdamos suaugusiųjų mokymosi visą gyvenimą svarbą, nusprendėme išplėsti paslaugų spektrą. Pedagogų švietimo centras tapo Švietimo centru, siūlančiu paslaugas įvairioms suaugusiųjų tikslinėms grupėms.

Panevėžio rajono trečiojo amžiaus universitetas

2015 m. Panevėžio rajone įkūrėme Trečiojo amžiaus universitetą, 2016 metais TAU mokėsi 118 klausytojų, bėgo metai, didėjo TAU fakultetų ir klausytojų skaičius. 2022 m. į 22 įvairiuose Panevėžio rajono kaimuose bei miesteliuose įsikūrusius TAU fakultetus susirinko 762 klausytojai.

Panevėžio rajono TAU fakultetų dekanai Švietimo centre

Švietimo centras – Neformaliojo suaugusiųjų švietimo koordinatoriumi Panevėžio rajone

Per dešimtmetį Švietimo centras tapo Panevėžio rajono neformaliojo suaugusiųjų švietimo koordinatoriumi, kuriančiu įvairius bendradarbiavimo tinklus ir rengiančiu savivaldybės, šalies bei tarptautinius projektus, skirtus suaugusiųjų švietimui <https://prsc.lt/lt/pedagogine-psichologine-tarnyba?id=5>. 2022–2024 metų Panevėžio rajono Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi veiksmų plane numatyti keturi prioritetai – gilinti suaugusiųjų skaitmenines, sveikos ir ekologiškos gyvensenos, komunikavimo užsienio kalba ir krašto pažinimo kompetencijas. Įgyvendinant veiksmų planą darniai bendradarbiauja NSŠ iniciatyvinės grupės nariai <https://epale.ec.europa.eu/lt/content/panevezio-rajono-neformaliojo-suaugusiųjų-svietimo-prioritetai>.

Kai šalikas virsta įspūdingo dydžio kamuoliu...

Minint Lietuvos valstybės atkūrimo 100-ąsias metines į Švietimo centrą atriedėjo Jovitos Barolienės sumanytas ir Geležių bei kitų Panevėžio rajono gyventojų numegztas 87 metrų trispalvis šalikas, į kurį įmezgėme ir Švietimo centro įgyvendinto „Erasmus+“ projekto „MOVE-ON“ tarptautinių partnerių mokymosi istorijas, o šalikų kamuolėliai tarsi mažieji Lietuvos ambasadoriai išriedėjo į kitas Europos šalis skelbdami Lietuvos laisvę...

„Erasmus+“ projekto „MOVE-ON“ projekto dalyviai iš Estijos, Lenkijos, Portugalijos ir Vengrijos

„Epale“ – platforma, kurioje atgyja suaugusiųjų mokymosi istorijos.

Įsibėgėjus Panevėžio rajono švietimo centro projektinei veiklai kilo noras dalytis sėkmės istorijomis su Elektroninės suaugusiųjų mokymosi platformos Europoje („Epale“) skaitytojais. Nuo 2016 metų vadovaujant dr. Editai Trečiokienei projektų rezultatus, intelektinius produktus bei įvairias andragogines patirtis pristatome „Epale“ platformos skaitytojams https://epale.ec.europa.eu/en/site/search?search_api_fulltext=Renata+Jankevi%C4%8Dien%C4%97&sort_by=created.

Kartu su Ukraina

Prasidėjus karui Ukrainoje nelikau nuošalyje, ne tik savanoriavau mokydama ukrainiečius lietuvių kalbos, bet ir savo patirtimi dalijausi rengdama straipsnius apie suaugusiųjų lietuvių kalbos mokymą bei dalyvaudama Švietimo mainų paramos fondo organizuotoje konferencijoje „Mokomės kartu su Ukraina: švietimo įtrauktis ir įvairovė“ <https://www.youtube.com/watch?v=y2mz-y3wRTg>.

Baltijos vasaros mokykla – ilgas tradicijas turintis LSŠA renginys

Man teko galimybė dalyvauti minėtame renginyje 2019 m. LSŠA prezidentė Inga Jagelavičiūtė Baltijos vasaros mokyklos dalyviams pristatydama LSŠA vykdomą „Erasmus+“ strateginių partnerysčių projektą „Mokymosi motyvacijos skatinimas“ atskleidė, kad jis – tarsi švytėjimas, įkvepiantis suaugusiųjų motyvaciją. Projekto įgyvendinimo metu ypatingas dėmesys skirtas mokymuisi per emocijas. Emocijomis grįsto mokymosi temą pratęsė ELMO projekto ekspertas Arūnas Bėkšta, kuris aptarė kognityvinius, socialinius ir emocinius mokymosi aspektus. Lektorius prisiminė ir XIX–XX amžių, kai buvo teigiama, kad tik būdami emociškai neutralūs galime mokytis. Vėliau jis sugriovė kai kurių vasaros mokyklos dalyvių stereotipus, kad tik teigiamos emocijos gali padėti mokymuisi. Arūno Bėkštos teigimu, jei nėra emocijų (nesvarbu, teigiamų ar neigiamų) – nėra mokymosi, bet išgyvenamos labai stiprios, netgi teigiamos emocijos gali trukdyti mokytis.

Baltijos andragogų vasaros mokykla Pasvalyje, 2019 m.

„Erasmus+“ projekto „Andragogo misija – išskleisti besimokančiajam sparnus“ dalyviai įkopė į viršukalnę.

LSŠA subūrė suaugusiųjų švietimo institucijų (Kauno rajono švietimo centras, Panevėžio rajono švietimo centras, Raseinių rajono švietimo pagalbos tarnyba ir VšĮ Gyvenimo ir tikėjimo institutas) konsorciumą, kurio tikslas – didinti suaugusiųjų mokymo ir mokymosi kokybę, tobulinant Konsorciumo institucijų personalo kompetencijas trijose srityse: besimokančiųjų suaugusiųjų mokymosi įgalinimas, suaugusio mokinio savivaldumo stiprinimas; darbo su skirtingų mokymosi poreikių, motyvacijos ir ankstesnės mokymosi patirties grupėmis metodikos ir formos; patarimai, karjeros, gyvenimo bei tolesnio lavinimo klausimais ir profesionalios pagalbos suteikimas. Apie projekto mokymus ir veiklas skaitykite <https://epale.ec.europa.eu/lt/content/ikt-irankiu-panaudojimas-siekiant-andragoginiu-tikslu> ir <https://epale.ec.europa.eu/lt/content/idejos-nuotolinio-mokymosi-organizavimui-suomijos-patirtis>.

Projekto „Andragogo misija – išskleisti besimokančiajam sparnus“ dalyviai Kroatijoje ir Suomijoje

Skaitmeninių ir andragoginių kompetencijų gilinimas

Visada domėjausi skaitmeninių technologijų taikymu švietime, todėl noriai atsiliepiu į LSŠA „Erasmus+“ projekto „Savivaldybių parama suaugusiųjų švietimui“ koordinatorių kvietimą atlikti skaitmeninio suaugusiųjų raštingumo gebėjimų apklausą. Ne tik atlikome apklausą, bet ir išanalizavome jos rezultatus bei pristatėme Lietuvos NSŠ teikėjams.

https://prsc.lt/images/NeformalusSvietimas/PRSC_MSAE%20apklausa%20apie%20skaitmeninio%20ra%C5%A1tingumo%20%C4%AFg%C5%ABd%C5%BEius.pdf.

Apklausos rezultatus pristačiau Estijoje vykusiame projekto partnerių susitikime. Kelios dienos įkvepiančių pokalbių ir diskusijų su Vilija Lukošūniene ir Giedriumi Steponavičiumi – tarsi dar viena įsimintina andragogikos pamoka.

Suaugusių mokymosi savaitės tradicijos

Puiki LSŠA idėja kasmet visos Lietuvos suaugusiuosius ne tik pakviesti į Suaugusiųjų mokymosi savaitės atidarymą, bet ir paskatinti organizuoti suaugusiųjų švietimo renginius savivaldybėse. Jau ne vienerius metus kartu su Panevėžio rajono NSŠ iniciatyvinės grupės nariais Edita Gruciene (Panevėžio rajono viešosios bibliotekos direktoriaus pavaduotoja), Andriumi Busila (Panevėžio rajono visuomenės sveikatos biuro direktoriumi), Ramygalos kultūros centro direktore Loreta Kubiliūniene, Lina Šachova (Švietimo centro metodininke) bei TAU dekanais organizuojame Suaugusiųjų mokymosi savaitės renginius.

2022 m. Suaugusiųjų mokymosi savaitės dalyviai Joniškyje ir Panevėžio rajono švietimo centre

Kaip mokyti migrantus ir taikyti advokacijos metodiką

Istorinių įvykių kontekste labai svarbus LSŠA įgyvendinamas „Erasmus+“ projektas „Socialinis teisingumas teikiant mokymosi visą gyvenimą konsultavimo paslaugas žemo išsilavinimo suaugusiems migrantams“. Projekto ekspertas Arūnas Bėkšta mokymų dalyviams sudėtingą mokymų medžiagą perteikia išskeldamas probleminius klausimus, skatindamas patiems ieškoti atsakymų bei pritaikyti ne tik dirbant su migrantais, bet ir tobulinant NSŠ veiklas savivaldybėse. Profesinis lektoriaus meistriškumas ir stebina, ir įkvepia, ir skatina gilintis į advokacijos metodiką.

Yra sakoma, kad geriausiai vieni kitus galime pažinti kartu keliaudami. Panevėžio rajono švietimo centras keliaudamas su LSŠA ne tik pažino puikią ekspertų bei įkvepiančių andragogų komandą, bet ir gerokai užtelėjo pagilindamas darbuotojų kompetencijas.

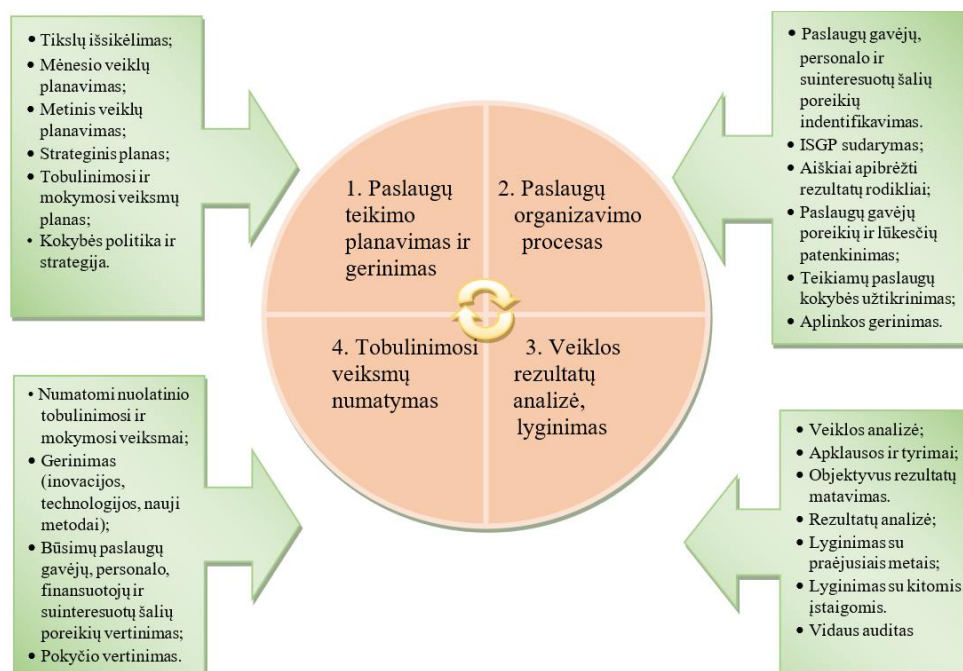
2.4. Nuolatinis tobulinimasis – Anykščių socialinės globos namų vertybinė nuostata

...

JOLITA GEČIENĖ,

Anykščių socialinės globos namų direktorė, Mykolo Romerio universiteto afilijuotoji lektorė ir doktorantė

Anykščių socialinės globos namai (toliau – Globos namai) skiria didelį dėmesį nuolatiniam veiklos tobulinimui. Nuolatinis tobulėjimas Globos namų darbuotojams yra svarbi dedamoji ne tik globos namų veikloje, bet ir vertybiniuose nuostatuose. Siekiant nuolatinio veiklos rezultatų gerinimo Globos namuose reglamentuojama nuolatinio paslaugų gerinimo ir mokymosi sistema, kuriai būdingas cikliškumas – veiklos rezultatų planavimas, veiklos organizavimo procesas, veiklos analizė ir lyginimas bei nuolatinio tobulinimosi veiksmai (1 pav.):

1 pav. Anykščių socialinės globos namų nuolatinio paslaugų gerinimo ir mokymosi sistemos modelis

Remiantis šiuo modeliu, globos namų vadovai numato nuolatinio mokymosi ir tobulinimosi veiksmus, imasi rezultatų gerinimo iniciatyvų bei remiantis Globos namų darbuotojų ir gyventojų apklausų rezultatais įvertina pokytį.

Užtikrinant tinkamas Globos namų personalo kompetencijas yra sudaromi metiniai kompetencijų tobulinimo planai, kuriuose kiekvienas darbuotojas pažymi kokias žinias norėtų patobulinti bei kokių įgūdžių įgyti, siekiant patenkinti paslaugų gavėjų poreikį ir gerinti teikiamų paslaugų kokybę. Atlikus darbuotojų apklausą, nustatyta, kad Globos namuose personalui sudaryta profesinį tobulėjimą motyvuojanti aplinka ir galimybės tobulinti profesinę kvalifikaciją. Darbuotojai suorganizuotus mokymus vertino labai gerai, 95 proc. darbuotojų nurodė, kad mokymuose įgytas žinias pritaiko darbo praktikoje, 5 proc. - kad įgytas žinias darbo praktikoje pritaiko dalinai. Visiems Globos namų darbuotojams yra sudarytos sąlygos mokytis ir tobulėti.

2022 metais Globos namų darbuotojai žinias tobulino planuotai ir pagal poreikį. Įgyvendinus mokymus „Darbuotojų kompetencijų psichikos sveikatos srityje didinimas“ buvo pagilintos žinios, kaip stiprinti psichikos sveikatą darbe, patobulintos vadovų ir darbuotojų psichikos sveikatos kompetencijos. Mokymų ciklas truko 40 val., puse mokymų laiko buvo skirta praktiniams įgūdžiams formuoti, taikant gerąją praktiką bei moksliniais tyrimais pagrįstas metodikas. Mokymus vedė ir teorines žinias bei praktinius įgūdžius suteikė psichologo ir profesinės sveikatos specialisto komanda.

Tęsiant psichologinių žinių stiprinimo sesiją Globos namų psichologė-psichoterapeutė Karolina Puzinaitė vedė mokymus „Agresijos valdymas: kaip padėti sau ir kitam“. Mokymų dėka Globos namų darbuotojai sužinojo kokius žingsnius žengti, siekiant suvaldyti agresyvius klientus (2 pav.):

2 pav.: Darbuotojo elgesys esant agresijos atvejui (K. Puzinaitė, 2022)

Jau eilę metų Globos namai dalyvauja suaugusiųjų mokymosi savaitės judėjime. 2022 m. lapkričio 21 – 25 dienomis Anykščių socialinės globos namų Svėdasų, Burbiškio ir Troškūnų padalinių bendruomenės dalyvavo **2022 metų suaugusiųjų mokymosi savaitėje „Mokymosi siluetai“**. Įvairius mokymus seminarus, kūrybines

dirbtuves ir kitus renginius Globos namuose lydėjo mintys apie prasmės ieškojimą kasdieniauose, paprastuose dalykuose, apie mokymąsi – kasdienybės prasmę.

Mokymosi savaitė prasidėjo seminaru „Organizacijos atsparumo perspektyvos“. Globos namų direktorė Jolita Gečienė atskleidė globos namų bendruomenei kaip svarbu sistemingai planuojant veiklą užtikrinti organizacijos atsparumą nesėkmėms. Įgytos žinios taikomos globos namų veiklos organizavime.

Globos namų socialiniai partneriai – Utenos aps. VPK Anykščių rajono policijos komisariato veiklos skyriaus vyriausioji tyrėja Rūta Avižaitė ir tyrėja Akvilė Gabrilavičienė vedė atvirą renginį „Gyventojų saugumas nepalankių situacijų aplinkoje“ ir praktinį seminarą „Asmens saugumas ne tik policijos rūpestis“. Ugdymų renginių metu Globos namų gyventojai ir darbuotojai sužinojo kaip saugoti savo turtą ir būti saugiam kelyje, kaip užtikrinti savo ir aplinkinių saugumą.

Užimtumo specialistė Jurgita Burbaitė surengė kūrybinės dirbtuves „Simbolinis lietuvių kepinys“. Užsiėmimo metu buvo pateiktas kūčiukų receptas, supažindinta su kūčiukų kepimo tradicijomis ir kepamas simbolinis kalėdinis kepinys.

Globos namų partneriai Anykščių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras kartu su Globos namų darbuotojomis organizavo seminarą „Sveika mityba ir asmens higienos bei kasdieninių įgūdžių ugdymas“ ir Patyriminius mokymus „Pirmosios pagalbos įgūdžių formavimas“. Sveikata – didžiausias mūsų turtas, todėl didžiulio susidomėjimo sulaukė šie renginiai, kuriuos vedė Anykščių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro specialistė Monika Meškauskaitė. Renginiai kryptingai ir sąmoningai įtvirtino teigiamą nuostatą į sveikatą ir ją stiprinančius veiksmus, kurie padeda formuoti sveikos gyvensenos įpročius, gilina žinias apie sveikatos saugojimo ir stiprinimo būdus.

3 pav. 2022 metų suaugusiųjų mokymosi savaitės fotoakimirkos

Užimtumo specialistė Miglė Gaučienė suorganizavo praktinį užsiėmimą - protmūšį „Ką žino auksinis protas?“ Šis užsiėmimas buvo smagi ir efektyvi priemonė sukurti emocijų ir nuotaikos kupiną laiką. Užsiėmimo metu dalyviai sukaupė dėmesį, lavino vaizduotę bei atmintį. Protmūšyje užduodami klausimai reikalavo tiek žinių, tiek loginio mąstymo.

Teikiant socialines paslaugas svarbus visaapimantis požiūris į įvairius dalykus, todėl socialinė darbuotoja Miglė Vaičiulienė suorganizavo renginį „Kūrybinis požiūris teikiant socialines paslaugas“. Renginio dalyviai sužinojo, kad kūrybiškumas yra gebėjimas iškelti naujas idėjas, savarankiškai mąstyti, nestereotipiškai, greitai orientotis esant sudėtingai situacijai. Globos namuose svarbu domėtis ir diegti socialinio darbo naujoves ir kūrybiškai, sėkmingai dirbti, kad būtų galima kūrybiškai spręsti išskylančias socialines problemas.

Socialinė veikla reikalauja kompetencijų, žinių, praktinių gebėjimų įvairiose srityse. Ir tik bendras specialistų sprendimas užtikrina efektyvų veiklos įgyvendinimą. Viena iš sprendimų alternatyvų – komandinis darbas, grindžiamas bendravimu, bendradarbiavimu ir tarpusavio pagalba. Šia intencija Troškūnų padalinio vadovė Neringa Budreikienė vedė seminarą „Komandinio darbo svarba socialinės globos įstaigoje“. Jame buvo atskleista, kad dirbti komandoje reiškia prisiimti atsakomybę ne tik už savo darbo rezultatus, bet ir už kitų komandos narių indėlį į darbą, siekiant bendros sėkmės, įsipareigoti ne tik sau, bet ir kitiems, pateisinti ne tik savo asmeninius, bet ir visų kolegų lūkesčius, siekti asmeninės sėkmės ir savirealizacijos bei tuo pat metu nuoširdžiai padėti tai padaryti kitiems komandos nariams.

Pažinti neregimą pasaulį padėjo Burbiškio padalinio vadovės Giedrės Silevičiūtės praktiniai mokymai „Pažinkime pasaulį kitaip“. Šie mokymai padėjo suartinti skirtingus asmenis bei ugdyti jų gebėjimą suprasti ką jaučia kitas žmogus, o užrištos akys padėjo suprasti kitaip pasaulį matančius žmones. Šie mokymai padėjo pažinti akimis nematomą pasaulį ir jausti mus supančią aplinką.

Globos namų vertybės sutelkia organizacijos energiją ir susieja su aplinka, kurios patikrintos laiko, stabilios ir plaukia iš vidaus – ką mes, darbuotojai ir mūsų organizacija – Globos namai laiko elgesio standartu. Vertybinio požiūrio vedama suaugusiųjų mokymosi savaitėje socialinė darbuotoja Gintarė Sabaliauskienė vedė praktinius mokymus „Mano gyvenimo vertybės“. Mokymų metu buvo ne tik prisimintos Globos namų vertybinės nuostatos, bet ir atskleista vertybių – kaip svarbiausių principų, kuriais vadovaujamės savo gyvenime, samprata.

4 pav. 2022 metų suaugusiųjų mokymosi savaitės fotoakimirkos

Mokymosi savaitės renginius vainikavo vyr. socialinės darbuotojos Neringos Matulevičienės organizuojamas praktinis užsiėmimas – viktorina tema „Ar gerai žinome tarptautinius žodžius? Ko nežinome – sužinosime!“. Renginio metu buvo apibūdinta tarptautinio žodžio samprata – žodis, pradžioje vartotas vienoje kalboje, o vėliau iš jos pasiskolintas daugumoje kitų pasaulio kalbų tai sąvokai reikšti. Buvo aptariami tarptautinių žodžių požymiai lietuvių kalboje, prisiminta, kurie žodžiai dažniausiai reiškia sąvokas, svarbias tautų bendravimui, reikalingas mokslui, technikai, kultūrai ir pan.

Globos namų kolektyvo nuolatinis siekis žinoti daugiau, domimės naujovėmis, suteikia drąsos keistis ir keisti, ieškoti pažangių ir naudą kuriančių sprendimų bei juos įgyvendinti.

2.5. Marijampoliečiai susipažino su senjorų veiklomis Prancūzijoje

...

LILIJA ZABLECKIENĖ,
Marijampolės trečiojo amžiaus projektų vadovė

Grupė Marijampolės trečiojo amžiaus universiteto dekanų ir būrelių vadovų 2022 metų gruodžio mėnesį pabuvojo darbo stebėjimo vizite Prancūzijoje. Erasmus+ programos projekte „Europinė patirtis gerinant Marijampolės Trečiojo amžiaus universiteto veiklą“ numatyta tobulinti suaugusiųjų švietėjų kompetencijas, atnaujinti ir pajvairinti suaugusiųjų mokymo metodus, rasti naujų idėjų, suteikti motyvacijos specialistams dirbti, plėsti institucijos tarptautiškumą.

Marijampolės TAU lektoriai, dekanai, administracijos darbuotojai projekto metu vyks į 3 Europos valstybes, susipažins su pagyvenusių žmonių organizacijų, trečiojo amžiaus universitetų veikla, darbo metodais, tobulins kompetencijas ir įgūdžius reikalingus darbe su suaugusiais.

Darbo stebėjimo vizito metu Paryžiuje mes susipažinome su suaugusiųjų švietimu, lankėmės organizacijose, kurios dirba su pagyvenusiais žmonėmis, susipažinome su jų veikla. Labiausiai mus domino trečiojo amžiaus universitetai, tačiau Prancūzijoje jie yra vadinami atviraisiais arba tarpgeneraciniais ir juose gali dalyvauti bet kokio amžiaus žmonės, nors vyrauja pagyvenę piliečiai.

Nuotraukoje: diskusija Colombes Jaunimo ir kultūros centre

Daug analogijų su Lietuvos trečiojo amžiaus universitetais pastebėjome Versalio atvirajame universitete bei 17-osios apskrities merijos veikloje. Šių institucijų veikla susideda iš daugybės konferencijų (analogiškos mūsų paskaitoms), kuriose nagrinėjamos įvairiausios temos - nuo antikos, literatūros, geografijos iki biotechnologijų. Mūsų lankytoje paskaitoje apie piešimo galią College de France auditorijos didžiąją dalį (apie 200) klausytojų sudarė pensinio amžiaus žmonės. Organizuojama daug kelionių ir po Prancūziją, ir po Europą.

Įdomi pažintis su senjorų veiklomis vyko Colombes Jaunimo ir kultūros centre. Čia irgi plečiamos amžiaus ribos, labai praktikuojami bendra vaikų ir jų senelių užsiėmimai. Tam ypač palanki dirva, nes trečiadieniais prancūzų vaikai nelanko mokyklos, tad su seneliais gali užsiimti šoku, žaidimais, molio keramika ir pan. Šis centras siūlo 63 veiklas. Colombes merijoje susipažinome su veikla, skirta senjorams, o Asociacijų namuose susitikome su keleto organizacijų atstovais ir kalbėjome apie jų visuomeninę veiklą.

25 metus gyvuojančios ir įtakingos organizacijos „Declic“ vadovo Philippe Limousine buvome pakviesti į jo namus, kur vyko šiltas pokalbis. Ši organizacija rūpinasi Paryžiaus aplinkos išsaugojimu bei gražinimu.

Susitikimų metu daug sužinojome apie visuomeninę prancūzų veiklą, nes, anot mūsų gidės ir vertėjos Giedrės Veršinskienės, Prancūzijoje veikia apie milijonas įvairiausių asociacijų.

Nuotraukoje: apsilankymas Colombes merijoje

Priimantis partneris „Eurl Aristote“ parengė puikią kultūrinę programą: vizitai į Versalio rūmus, Luvrą, Petit muziejų, Garnier operą, Sorbonos universitetą. Lankėmės Monmartre, Eliziejaus laukuose, Concorde aikštėje, Defence rajone, buvome supažindinti su Paryžiumi, jo kultūriniu gyvenimu. Ši programa puikiai tiko

marijampoliečiams, nes grupėje buvo įvairių fakultetų (kultūros, literatūros, istorijos) ir būrelių (folkloro ansamblis, šokiai) vadovai. Kiekvienas dalyvis galėjo rasti Paryžiuje sau artimos veiklos pavyzdžių.

Nuotraukoje: žvilgsnis į Paryžiaus kultūrą. Prie paminklo Šarliui de Goliui

Dalyviai grįžo kupini įspūdžių, su idėjomis, kaip pajvairinti Marijampolės TAU veiklą. Artimiausiuose planuose numatyta kūrybinio rašymo dirbtuvės, artimesnė pažintis su naujausia prancūzų literatūra ir muzika, dizaino laboratorija.

2.6. Tarptautinio mokymosi galimybės

...

RASEINIŲ RAJONO ŠVIETIMO PAGALBOS TARNYBOS KOMANDA

Pats pastoviausias dalykas gyvenime – pokyčiai, todėl, ko gero, niekam nekykla klausimas, reikia mokytis ar ne, nors aukštojo mokslo diplomą jau turi. Puikias mokymosi ir tobulėjimo galimybes suteikia Erasmus+ mobilumo projektai.

Raseinių rajono švietimo pagalbos tarnyba teikia paslaugas visiems rajono gyventojams - nuo vaikų iki senjorų. Vykdo ikimokyklinio amžiaus vaikų raidos vertinimus, kompleksinius pedagoginius psichologinius specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių įvertinimus. Rajono bendrojo ugdymo įstaigų mokiniams teikiamos psichologinės konsultacijos, tėvams ir pedagogams organizuojamas psichologinis švietimas. 14-29 metų jaunimas dalyvauja atvirojo jaunimo centro, Tarnybos padalinio, organizuojamose veiklose. Rajono bendrojo ir neformaliojo ugdymo pedagogai bei kiti rajono gyventojai dalyvauja Tarnybos organizuojamuose kvalifikacijos tobulinimo renginiuose: seminaruose, kursuose, konferencijose, edukacinėse išvykose-seminaruose, paskaitose, ilgalaikiuose mokymuose, supervizijose ir kt. Senjorams Tarnyba sudaro galimybes dalyvauti mokymosi visą gyvenimą veiklose.

Pandemija padarė stipriausią neigiamą poveikį labiausiai pažeidžiamoms grupėms. Viena iš jų – ikimokyklinio, priešmokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikų tėvai, patiriantys socialinę, ekonominę, geografinę atskirtį. Dėl įvestų ribojimų dar labiau susilpnėję socialiniai kontaktai, nuotolinis vaikų mokymasis, reikalaujantis tėvų gebėjimo užtikrinti tinkamas mokymosi sąlygas, teikti vaikams psichologinę paramą, pagilino tokių asmenų negebėjimą konstruktyviai sąveikauti, sustiprino žalingų įpročių apraiškas. Prie to prisidėjo ir rajone vykstantis švietimo įstaigų tinklo optimizavimas, reikalaujantis gebėjimo įsitraukti į naujos bendruomenės gyvenimą. Tarnybos darbuotojai šiomis sąlygomis susidūrė su situacijomis, kai jų turimų žinių ir kompetencijų ne visada pakanka norint padėti atskirtį patiriančių šeimų tėvams/globėjams spręsti išskylančias problemas. Todėl pamanėme, kad būtų labai naudinga pasisemti tarptautinių patirčių, nes su panašiomis problemomis susidūrė ne tik Lietuvos suaugusiųjų neformaliojo švietimo organizatoriai.

Nuotraukoje: po mokymų Graikijoje

Nuo 2022 m. rugsėjo 1 d. Raseinių rajono švietimo pagalbos tarnyba įgyvendina Erasmus+ mobilumo projektą „Visi skirtingi – visi reikalingi“. Projekto tikslas - sustiprinus savo, kaip suaugusiųjų švietėjų, socialines emocines kompetencijas, padidinti suaugusiųjų, patiriančių socialinę atskirtį, pilietinį aktyvumą ir patobulinti jų bazines kompetencijas. Įgyvendinti trys mobilumai. Spalio 1-8 dienomis keturi Tarnybos darbuotojai vyko į Graikijos miestą Pirėjų, kuriame kartu su kolegomis iš Kroatijos, Maltos, Rumunijos, Turkijos ir Lietuvos dalyvavo kursuose „Minkštųjų įgūdžių lavinimas“. Kursus vedė didelę patirtį turinti lektorė Betty Aggeletaki, psichologė, konsultantė ir specialiojo ugdymo specialistė. Kursų dalyviai patobulino bendradarbiavimo, emocinio savęs suvokimo, savikontrolės, streso valdymo, konfliktų sprendimo, laiko valdymo, savęs ir kitų motyvacijos, proaktyvumo, ir kt. įgūdžius. Darbas multikultūrinėje grupėje buvo labai įdomus ir svarbus plėtojant įvairovės priėmimo ir tolerancijos kompetencijas, užsimezgė naujos pažintys, jau gimsta tolimesnio tarptautinio bendradarbiavimo idėjos.

*Nuotraukoje:
mokymosi
akimirka*

Tuo pačiu metu kita keturių Tarnybos darbuotojų grupė dalyvavo kursuose „Bendradarbiavimas su tėvais, patiriančiais įvairias socialines atskirtis“ Austrijos Respublikoje, Karintijos žemėje. Kursus organizavo projekto koordinatore Austrijoje Aldona Biedermann. Dalyviai išklausė teorinę dalį bei lankėsi trijose ugdymo įstaigose ir Amatų rūmuose. Susižavėjimą ir įspūdį kelia Austrijos visuomenė, jos atsakomybė ir įsipareigojimas laikytis susitarimų. Lygiai taip pat ir mokyklose: tiek mokiniai, tiek tėvai paiso taisyklių, jos pažeidžiamos retais atvejais. Profesinio ugdymo pakopoje įvestos piniginės sankcijos (pvz., į pamoką neatvykęs mokiniš negauna atlygio iš darbdavio). Bendrajame ugdyme su tėvais, patiriančiais socialines atskirtis, dirba atitinkamos tarnybos, kurios stebi ir padeda šeimai nuo ikimokyklinio ugdymo pradžios. Sistema sureguliuota it šveicariškas laikrodis, bet kuri taisyklė ar veikla veikia taip, kad tarnautų žmogui. Tikslas – ne bausti, o padėti.

Nuotraukoje: Austrijos kursų dalyviai prie profesinio mokymo centro

Lapkričio 19-26 d. trečia keturių Tarnybos darbuotojų grupė vyko į Madridą (Ispanija), kur dalyvavo kursuose „Tarpininkavimas bendruomenėje“. Kursų dalyviai susipažino su konfliktų stiliais ir jų sprendimo būdais, socialine intervencija ir tarpininkavimo rūšimis, tarpininkavimo programos dizainu ir kt.

Nuotraukoje: diskusija mokymosi renginyje

Visų kursų dalyvių įgytos žinios bei patirtys panaudotos rengiant ir įgyvendinant pozityvios tėvystės įgūdžių programą, skirtą įvairias atskirtis patiriantiems rajono gyventojams, auginantiems ikimokyklinio, priešmokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikus, organizuojant mokytojų kvalifikacijos tobulinimo renginius, vykdant Raseinių TAU veiklas. Be to, dalyvavimas tarptautiniuose kursuose – puikus būdas patobulinti savo anglų kalbos įgūdžius.

Pasak Marko Tveno, kelionės yra priešnuodžiai prietarams, aklam prisirišimui ir siauram mąstymui. Šių mobilumų dalyviai visiškai tam pritaria, nes su savimi parsivežė neįkainuojamų naujų patirčių, skatinančių apie daug ką pamąstyti, pažvelgti ne tik į kitus, bet ir į save kitu kampu.

2.7. Projektai – neprilygstama galimybė tobulėti

...

VIRGINIJA KIUBERIENĖ,
Kėdainių profesinio rengimo centro metodininkė

Ko gero didžioji visuomenės dalis net neabejoja, jog svarbiausius pokyčius mokykloje lemia mokytojas, jo asmenybė, jo paties kaita ir suvokimas, kad švietimo sistemos pokytis įmanomas tik derinant besikeičiančius mokytojo, mokinių ir visos visuomenės poreikius bei lūkesčius. Tuo neabejoja ir Kėdainių profesinio rengimo centro bendruomenė.

Atsižvelgdama į nūdienos realijas bei ieškodama įvairių būdų mokyti ir mokytis inovatyviai, aktyviai dalyvauja tarptautiniuose projektuose. Prisimindami pirmuosius projektinės veiklos žingsnius mokytojai tvirtina, kad besimokydami kartu pasiekė tokių rezultatų, kuriais šiandien džiaugiasi visa Centro bendruomenė. Kuo gi džiaugiamės, ko išmokome, ką supratome?

Kėdainių profesinio rengimo centras (toliau - Kėdainių PRC) įkurtas 2001 m. reorganizavus miesto ir rajono profesinio mokymo įstaigas. Nuo Centro gyvavimo pradžios įgyvendinta 60 tarptautinių projektų, 1400 mobilumo vizitų, kuriuose dalyvavo apie 450 mokytojų, 950 mokinių. Kai kam šie skaičiai gali atrodyti tik statistika, bet už jų slypi naujos patirtys, atradimai, atsiskleidęs mokymosi džiaugsmas, mokymosi patrauklumas.

Mūsų Centras yra pirmasis Lietuvoje pradėjęs organizuoti ir įgyvendinti mokymo/dėstymo mobilumo vizitus – dalintis sukaupta gerąja patirtimi užsienio šalių profesinio mokymo įstaigose. Pirmasis toks mobilumo vizitas įvyko dar 2014 m., o per aštuonerius metus įgyvendinome 18 mokymo/dėstymo vizitų Portugalijos, Ispanijos, Estijos, Sakartvelo ir 4 Turkijos profesinio mokymo įstaigose. Dėstymo vizito iššūkį pirmosios priėmė anglų kalbos mokytojos metodininkės Aurima Bajorūnienė ir Živilė Matukienė. Portugalijos Penacovos profesinėje mokykloje jos vedė profesinės užsienio kalbos pamokas verslo ir paslaugų srities mokiniams.

Iššūkis buvo ir statybos sektoriaus profesijos mokytojai ekspertei Vidai Radavičienei, kuri kartu su kolege Živile į Turkijos Fetijos miesto profesinio

mokymo įstaigą vesti integruotas anglų kalbos ir paviršių dekoravimo pamokas vežėsi didelį bagažą mokymui reikalingų įrankių bei metodinės medžiagos.

Nuotraukoje: mokytojos Vida ir Živilė su Fetijos miesto profesinio mokymo centro mokiniais

Vėliau sekė vizitas po vizito. Centro profesijos mokytojai ne tik perdavė savo patirtį užsienio šalių profesinio mokymo įstaigų mokiniams, profesijos mokytojams, bet ir patys įgijo naujų technologinių kompetencijų rengiant konkurencingus darbuotojus verslo pasauliui. Projektų metu parengta mokymo(si) medžiaga ir mokymo priemonės padeda lanksčiau reaguoti į technologines naujoves, mokinių praktinių įgūdžių ugdymą.

Mes taip pat esame pirmieji pasinaudoję programos „Erasmus+“ naujovėmis ir pradėję kviesti mokytis ir kartu mokyti ekspertus iš užsienio šalių verslo įmonių. Besibaigiant 2022 metams būsimiesiems padavėjams ir barmenams, virėjams, maisto pramonės darbuotojams, jų profesijos mokytojams profesinio praktinio mokymo, socialinių kompetencijų, ekonomikos ir verslumo pamokas anglų kalba vedė kviestiniai ekspertai iš partnerių organizacijos viešbučio „Belcekiz Beach Club Hotel“ (Turkija). Tokia veikla Centre jau vyko penktą kartą.

Rodos, kad jau tikrai daug ko mokiniai ir mokytojai išmoko per tuos keletą bendradarbiavimo su partneriais metų, tačiau kiekvieną kartą tobulinamos mokytojų, mokinių anglų kalbos žinios, bendravimo, profesinės kompetencijos. Žinoma, šiai veiklai reikalingas ilgas ir nuoseklus tiek ekspertų, tiek profesijos mokytojų pasirengimas, nuoseklus mokymo turinio planavimas ir integravimas į Centro mokymo procesą, tačiau veiklos poveikis, kaita visai bendruomenei yra tikrai svarus.

Nuotraukose: kvietinių ekspertų pamokas

Matydami mokymosi kartu, mokymosi per projektus užčiuopiamus rezultatus, vis daugiau Centro mokytojų įsitraukė į projektinę veiklą. Ypatingai aktyvūs buvo 2020-2022 metai, kai pasaulinė COVID 19 pandemija privertė tobulinti nuotolinio mokymo(si) procesą, naujai įvertinti ir pritaikyti interaktyvias mokymo priemones bei nuotolines mokymo platformas. Įgyvendintų tarptautinių projektų „Skaitmeniniai mokytojai: naujoji karta ir iššūkiai“, „Mišriojo mokymo(si) organizavimas ir metodai suaugusiųjų švietime“, „Mokytojo padėjėjo karjeros perspektyvos siekiant palengvinti tvarias švietimo reformas“ sukurti produktai, skirti mokytojų skaitmeninių kompetencijų ir socialinių emocinių įgūdžių, kritinio mąstymo ir informacijos valdymo įgūdžių tobulinimui.

Profesinio mokymo ir rengimo srities projekte „Skaitmeniniai mokytojai: naujoji karta ir iššūkiai“ dalyvaujantys mokytojai bei partneriai iš VŠĮ „eMundus“, Ispanijos ir Nyderlandų sukūrė naujus elektroninius mokymo įrankius, įgijo daugiau patirties naudodami ir pristatydami juos. Taip pat sukūrė skaitmeninio mokytojo kompetencijų žemėlapi, kuriame aiškiai apibrėžtos skaitmeninio mokytojo kompetencijos, įgūdžiai bei asmeninės savybės. Nepaprastai daug dėmesio sulaukė sukurta nuotolinė mokymo platforma *Thinkific*, atvira *Išteklių platforma*, kurios padės tobulinti mokytojų skaitmenines kompetencijas, mokytojai galės rasti mokymo programėles ir jas taikyti ugdymo procese.

Tačiau kas svarbiausia įgyvendinus projektą? Kaip teigia projekto vadovė Aurima Bajorūnienė, svarbiausia – mokytojų mokymai, skirti supažindinti rajono ir šalies mokytojus su skaitmeninio mokymo turinio naujovėmis bei jas išbandyti, o vėliau ir pritaikyti ugdymo procese. Todėl mokymuose vyko ir praktiniai bandymai Thinkific platformoje, kurioje mokytojai patys galėjo prisiliesti prie platformos turinio ir įvertinti savo skaitmeninius gebėjimus.

Nuotraukoje: apskrito stalo diskusija mokymosi užsiėmimo

Kėdainių PRC turi nemažą ir suaugusiųjų mokymo patirtį. Kasmet dalyvaujame Suaugusiųjų mokymosi savaitės renginiuose, Centre nuolat organizuojami suaugusiųjų mokymo ir perkvalifikavimo kursai, taip pat nuolat vyksta neformaliojo suaugusiųjų mokymo(si) kursai, sulaukę didelio Kėdainių r. sav. suaugusiųjų dėmesio. Todėl neatsitiktinai Centro mokytojų komanda inicijavo projektą, skirtą suprasti mišraus mokymosi modelių naudojimą, specifinį darbo organizavimo ir planavimo pobūdį dirbant su suaugusiais.

Pagal projekto „Mišriojo mokymo(si) organizavimas ir metodai suaugusiųjų švietime“ veiklas kartu su projekto partneriais iš Latvijos, Estijos ir Švedijos mokytojai pradėjo domėtis ir gilinti žinias apie mišrųjį mokymą(si). Mokymosi metu buvo parengta mokomoji medžiaga, metodinės rekomendacijos, mokymo programa – gairės apie mišrųjį mokymą(si). Ypatingo dėmesio sulaukė pasidalijimas gerąja darbo patirtimi, susijusia su organizaciniais, techniniais, informaciniais ir metodiniais sprendimais įgyvendinant mišrųjį mokymą(si). Projekto partnerių mokytojai Centro organizuotame seminare „Mokytojų paruošimas mišriajam mokymui dirbant su suaugusiais“ pristatė patirtį, kaip mokytojai pasirengę mišriajam mokymui, su kokiomis problemomis ir iššūkiais susidūrė. Gerosios patirties praktinės veiklos vyko ne tik mūsų Centre, bet ir darbo vizituose Latvijoje, Estijoje, Švedijoje.

Rūpi pasidžiaugti ir tuo, kad besimokanti Centro bendruomenė neliko abejinga ir žiedinės ekonomikos, jos ekologinio tvarumo užtikrinimo klausimams. Tiesą sakant, tiek mokinių, tiek mokytojų žinios apie pasaulinius klimato tikslus, keičiant prekių gamybos ir vartojimo būdą, buvo menkos.

Projekto „Mikro ir projektinio mokymo metodais grįstas žiedinės ekonomikos ir ekologinio sąmingumo kursas, skirtas profesinio rengimo institucijoms“ (TREE)

vadovas Žilvinas Kapočius džiaugiasi, kad įtraukę į ugdymo programas kursus, temas, susijusias su žiedine ekonomika ir jos principais (perdirbimas, pakartotinis naudojimas, švaistymo vengimas, ekologinis projektavimas ir kt.), mokytojai galės skleisti žinias ir įgūdžius, atitinkančius pasaulinius aplinkos apsaugos ir darbo rinkos prioritetus“. Vyko mokymai gyventi tvariai, kuriuos vedė Kėdainių PRC mokytojų komanda, partneriai iš VŠĮ „eMundus“, Bulgarijos ir Nyderlandų. Mokymuose buvo pristatyta keletas interaktyvių pamokų, praktinių darbų, susijusių su aplinkosauga bei tvarumu, skaityti pranešimai, pasidalinta įžvalgomis apie tvarumą, iššūkius ir galimybes Europos Sąjungoje, žiedinės ekonomikos poveikį darbo rinkoje. Mokymų dalyviai aktyviai diskutavo, kaip efektyviau įgytas žinias pritaikyti praktinėje veikloje, kaip sukurti glaudesnę ryšį tarp profesinio mokymo įstaigų ir verslo įmonių, kurios taiko tvarią aplinką. Projekto metu sukurta metodinė medžiaga (Elektroninė knyga), Mokymo programa ir projekto atvirųjų švietimo išteklių (AŠI) platforma *Internetinė saugykla*, apimanti visą projekto metu sukurtą medžiagą. Elektroninėje knygoje pateikta išsami tvaraus vystymosi švietimo sistemoje, temų, susijusių su žiedine ekonomika ir švietimo politikos, susijusios su tvarumu šalyse partnerėse ir ES lygmeniu, apžvalga. Mokymo programa yra skirta bendresnių tvaraus vystymosi ir žiedinės ekonomikos temų mokymui per mikro mokymosi modulius, žinių plėtojimui apie tai, kaip žiedinė ekonomika ir tvarumas mažėja konkrečiuose ekonomikos sektoriuose. Sukurti produktai leis mokytojams efektyviai ir tikslingai žiedinės ekonomikos mokymą ir tvarumą integruoti į profesinio mokymo įstaigų mokymo programas ir dėstomus dalykus.

Nuotraukoje: mokymams pasibaigus

Kėdainių PRC bendruomenės mokymasis per projektus kasmet įsibėgėja, mokymasis tampa įdomesnis ir patrauklesnis, skatina bendruomenę dalintis sėkminga patirtimi, dalyvavimas projektinėje veikloje – puiki galimybė tobulėti, tapti nuolat besimokančia bendruomene.

2.8. Drauge galime užkirsti kelią elektroninėms patyčioms

...

RENATA ŽUK,
Anglų kalbos mokytoja, akademinės veiklos koordinatore,
Soros International House

Erasmus+ projekto TECPC / Drauge galime užkirsti kelią elektroninėms patyčioms/ 2021-2023 tarptautiniai švietimo darbuotojų mokymai Rumunijoje – puiki galimybė pagilinti asmenines ir profesines kompetencijas.

Nuotraukoje: TECPC projekto tarptautiniai švietimo darbuotojų mokymai Rumunijoje

Projekto tikslas - įgalinti pedagogus, psichologus, moksleivius bei jų tėvus užkirsti kelią elektroninėms patyčioms, suteikiant jiems žinių ir stiprinant gebėjimus atpažinti ir tinkamai reaguoti į patyčias elektroninėje erdvėje, ugdyti asmeninę atsakomybę už patyčių stabdymą.

Nuo 2010 metų esu šaunios Soros International house komandos dalis. Visus šiuos metus tikiu ir jaučiu, kad mano darbas yra naudingas ir vertinamas. Savo darbe aš mokau kitus, bet kartu mokausi ir iš kitų. Gyvenime man tiesiog patinka daryti gera, matyti aplinkinius laimingus. Manau, kad tiek gyvenime, tiek profesinėje veikloje tenka susidurti su tokiomis aplinkybėmis, kurios atskleidžia, kad mes kažko nesuprantame, nemokame, neturime įgūdžių. Tai mus nukreipia bendradarbiauti su kitais, spręsti problemas, tobulinti ir keisti save.

Dirbdama SIH turiu galimybę dalyvauti tarptautiniuose renginiuose ir mokymuose, naudotis projektų metu sukurtais produktais ir tokiu būdu pastoviai tobulėti ir tobulinti mokymo procesą, didinti asmeninę ir profesinę kompetenciją.

Man ypač patinka darbas su įvairaus amžiaus vaikais, kuomet aš stengiuosi suteikti ne tik žinių, bet ir sukurti emocinį komfortą, pasitikėjimo ir saugumo jausmą. Supratau, kad mokytojas atlieka daug vaidmenų, nuo dalyko mokytojo iki patyrusio ir pasitikėjimą keliančio vyresniojo draugo. Jis turi būti kantrus, kūrybingas, mylintis savo mokinius, suprantantis ir padedantis sunkią akimirką, kartu su mokiniais žengti į ateitį ir neatsilikti.

Su džiaugsmu įsitraukiau į TECPC projekto mokymus, kadangi esu ne tik pedagogė, bet ir mama, auginu sūnelį, kuriam jau greitai sukaks 6 metai. Matau, kai jis greitai auga, koks yra atviras naujovėms, greitai įgunda naudotis naujomis technologijomis. Jo laukia naujas gyvenimo slenkstis – mokykla. Mums tėvams tai bus džiaugsmas sumišęs su nerimu. Žinome, kad vienas iš iššūkių, su kuriais vaikai susiduria mokykloje, tai tiesioginės ir netiesioginės patyčios, kurios neapsiriboja vien tik mokyklos sienomis, bet persikelia ir į elektroninę erdvę, kurioje kontroliuoti patyčias yra daug sunkiau.

TECPC projekto mokymu dėka įsigilinau į elektroninių patyčių problemą, supratau kaip svarbu laiku atpažinti patyčias internete, kokios elektroninių patyčių priežastys ir padariniai ir kaip tinkamai reaguoti. Tai buvo ne tik teoriniai, bet ir praktiniai užsiėmimai, kurių metu tarptautiniai dalyviai nagrinėjo scenarijus, mokyklos situacijas ir atvejus dalinosi patyčių įveikimo patirtimis. Šie mokymai mane praturtino tarptautine patirtimi, sustiprindami tarpkultūrinę kompetenciją, gebėjimą konstruktyviai ir gyvai komunikuoti su skirtingų kultūrų žmonėmis vardan bendro tikslo siekimo.

Padariau išvadą, kad šiuolaikinėje visuomenėje, tėvų ir mokytojų pareiga yra užtikrinti mūsų vaikų saugumą tiek realiame gyvenime, tiek virtualiame pasaulyje. Ačiū SIH už sudarytas sąlygas ir skatinimą mokytis visa gyvenimą!

Daugiau informacijos apie projektą rasite čia <https://tecpc.grant.umfiasi.ro/>

2.9. Suaugusiųjų švietėjai ir skaitmeninės kompetencijos - neatsiejama

...

MARIJAMPOLĖS MEILĖS LUKŠIENĖS ŠVIETIMO CENTRO INFORMACIJA

Skaitmeninė kompetencija yra labai svarbi norint integruotis į šiuolaikinę ir ateities visuomenę, tad šios kompetencijos tobulinimo mokymai sulaukė didelio suaugusiųjų švietėjų susidomėjimo.

Suaugusiųjų švietėjams svarbu tobulinti skaitmenines kompetencijas

Igyvendindami tarptautinį projektą „Suaugusiųjų švietėjų skaitmeninių kompetencijų tobulinimas“ partneriai iš Lietuvos ir Nyderlandų pagal drauge parengtą programą vykdė praktinius mokymus suaugusiųjų švietėjams „Skaitmeninės priemonės ir metodai, kaip padaryti patrauklų suaugusiųjų besimokančiųjų nuotolinį mokymąsi“. Mokymų turinys apėmė naują programos medžiagą, daugialypės terpės pavyzdžius, interaktyvias internetines veiklas, vertinimą.

Projekto metu organizuota 19 praktinių suaugusiųjų SK tobulinimo mokymų, kuriuose dalyvavo 149 suaugusiųjų švietėjai – mokytojai, sveikatos priežiūros specialistai, bibliotekininkai, muziejininkai bei įvairių nevyriausybinių organizacijų atstovai, norintys patobulinti skaitmenines kompetencijas.

*Nuotraukoje:
mokymosi
akimirka*

Besimokantieji supažindinti su įvairiais laisvai prieinamais, nemokamais skaitmeniniais įrankiais. Pristatyti įrankiai padeda įvairiuose mokymo, renginių, veiklų organizavimo etapuose: planuojant susitikimus, rengiant internetines apklausas, viktorinas, apibendrinimus, kuriant įvairų grafinį turinį, vaizdo įrašus, taip pat skenuoti dokumentus naudojant mobiliųjį telefoną, o naudojant asmeninę debesies saugyklą įrašyti failus ir juos pasiekti iš bet kurios vietos ir bet kurio įrenginio.

Mokymasis vyko kaip aktyvus procesas, kurio metu suaugusiųjų švietėjai įgijo žinių iš savo patirties, sąveikos su aplinka ir mokėsi integruoti naują informaciją su anksčiau įgytomis žiniomis.

Projekto metu parengti trys metodiniai leidiniai, sukurta internetinė svetainė

Tarptautinio projekto „Suaugusiųjų švietėjų skaitmeninių kompetencijų tobulinimas“ vykdymo laikotarpiu parengti trys leidiniai: „Skaitmeninių suaugusiųjų švietėjų kompetencijų tobulinimo programa“, vadovas „Andragogikos metodai ir skaitmeninės priemonės suaugusiųjų švietėjams“ ir praktinė mokymo medžiaga, besimokančiajam suteikianti galimybę naudotis aiškiomis, paprastomis instrukcijomis, kaip naudotis konkrečiais skaitmeniniais įrankiais ir kaip juos derinti su andragogikos principais.

Virtualus leidinys parengtas lietuvių ir anglų kalbomis.

Šiuos leidinius galima skaityti tiesiogiai arba parsisiųsti tinklalapyje <https://andragogy.eu/>, pasirinkus skiltį „Projekto rezultatai“.

Tarptautinis projektas „Suaugusiųjų švietėjų skaitmeninių kompetencijų tobulinimas (Nr. 2021-1-LT01-KA210-ADU-000034937) vykdomas pagal ES programą „Erasmus+“.

3. AKTUALIJOS. EUROPOS ir LIETUVOS SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMO NAUJIENOS

PARENGĖ DR. VILIJA LUKOŠŪNIENĖ

Apžvalga parengta pagal EK, ES, UNESCO dokumentus
ir atspindi tik autorės nuomonę. ES institucijos, UNESCO
ir „Epale“ negali būti atsakingos už apžvalgos mintis.

3.1. Europos Tarybos rezoliucija dėl naujosios 2021 - 2023 m. Europos suaugusiųjų mokymosi darbotvarkės (2021/C 504/02)

...

Europos Sąjungos Tarybos rezoliucija dėl naujosios 2021–2030 m. Europos suaugusiųjų mokymosi darbotvarkės (2021/C 504/02) Ministrų Taryba patvirtino 2021 m. lapkričio mėn., pirmininkaujant Slovėnijai. Rezoliucija yra viešai priinama visomis ES kalbomis, tarp jų ir lietuvių kalba. Darbotvarkėje pripažįstamas holistinio suaugusiųjų mokymosi ir švietimo poreikis, kuriame būtų atsižvelgiama į visų besimokančiųjų grupių poreikius. Darbotvarkėje numatoma, kad iki 2030 metų suaugusiųjų švietime bendras tikslas bus didinti ir gerinti formaliojo, neformaliojo ir savaiminio mokymosi galimybių visiems sudarymą, skatinimą ir pasinaudojimą jomis.

Esminiai Rezoliucijos aspektai

Pabrėžiama, kad suaugusiųjų mokymasis atlieka svarbų vaidmenį perėjimui link ekologiškais principais gyvenančios ir skaitmeninius įgūdžius turinčios visuomenės. Neformalusis suaugusiųjų švietimas prisideda prie žaliojo kurso įgyvendinimo ir skatina tvarų vystymąsi bei veiksmus. Be suaugusiųjų švietimo nebus ekologiškos Europos.

Pabrėžiama, kad suaugusiųjų mokymuisi reikia holistinio požiūrio, įskaitant tarpsektorinį ir daugelio suinteresuotųjų šalių bendradarbiavimą.

Teigiama, kad itin svarbu didinti darbdavių informuotumą apie tai, kad suaugusiųjų mokymasis prisideda prie darbo procesų kokybės ir rezultatų, taip pat prie darbuotojų įsitraukimo į darbą kokybės. Suaugusiųjų mokymasis gali prisidėti prie našumo, konkurencingumo, socialinės įtraukties, lyčių lygybės, kūrybiškumo, inovacijų ir verslumo. Todėl svarbu, kad visose darbo vietose būtų sukurta mokymosi kultūra, kad mokymosi galimybės būtų planuojamos ir organizuojamos darbo vietoje ir kad tai skatintų ir remtų visi suinteresuotieji subjektai.

Sutariama, kad suaugusiųjų mokymasis turi apimti ne tik su darbu susijusių įgūdžių ugdymą. Svarbu didinti plačiosios visuomenės informuotumą apie dalyvavimo mokymosi visą gyvenimą veikloje svarbą ir naudą. Suaugusiųjų mokymas turėtų būti susietas su visų rūšių ir lygių švietimu ir mokymu, įskaitant aukštąjį mokslą, taikant lanksčias formaliojo, neformaliojo ir savaiminio mokymosi trajektorijas.

Kalbama apie 65 metų ir vyresnių suaugusiųjų dalyvavimą ALE, siekiant paremti jų visišką integraciją ir dalyvavimą visuomenės gyvenime, ir raginama parengti lyginamuosius įrodymus ir duomenis apie jų dalyvavimą suaugusiųjų mokyme.

Pabrėžiama, kad suaugusiųjų mokymasis, pageidautina ir tam tikrais atvejais, laikantis subsidiarumo principo, turėtų būti grindžiamas nuolatiniu ir reguliariu finansavimu, o ne subsidijomis, susijusiomis su projektais ar programomis.

Prašoma valstybių narių didinti andragogų ir dėstytojų profesinį statusą bei paramą jiems ir gerinti jų pradinį bei tęstinį švietimą bei mokymą ir profesinį tobulėjimą, be kita ko, remiant novatoriškų metodų (tokių kaip mišrusis mokymasis, nuotolinis mokymasis internetu, nuotolinis ir hibridinis mokymasis) ir išteklių (IRT infrastruktūros ir įrangos) naudojimą.

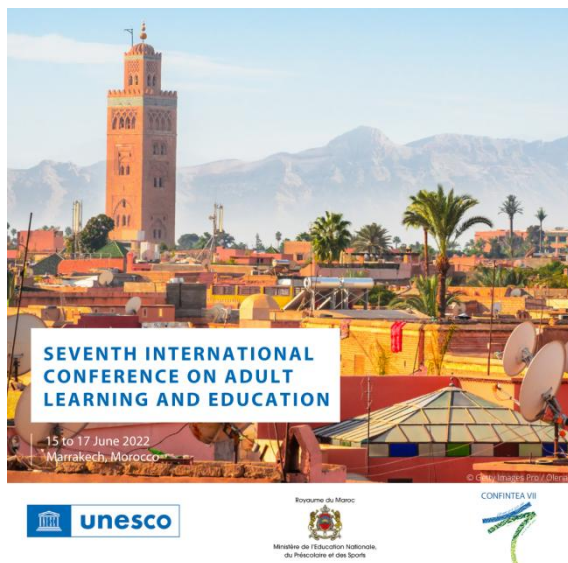
Nustatomi nauji ES dalyvavimo tikslai (grindžiami suaugusiųjų švietimo tyrimu, o ne anksčiau naudotu darbo jėgos tyrimu):

- Iki 2025 m. ne mažiau kaip 47 % 25–64 metų suaugusiųjų turėtų dalyvauti mokymuose per pastaruosius 12 mėnesių.
- Iki 2030 m. ne mažiau kaip 60 % 25–64 metų suaugusiųjų turėtų dalyvauti mokymuose per pastaruosius 12 mėnesių.

3.2. Tarptautinė suaugusiųjų švietimo konferencija Confintea VII

...

Tarptautinė suaugusiųjų švietimo konferencija (CONFINTEA) yra UNESCO tarpvyriausybinė (II kategorijos) konferencija, skirta suaugusiųjų mokymosi ir švietimo politiniam dialogui ir susijusiems tyrimams bei propagavimui.

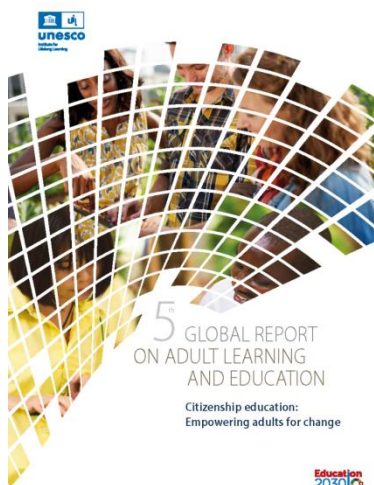
Nuo 1949 m. vyksta kas 12 metų (pradinė iniciatyva: suaugusiųjų švietimo indėlis Europos ir pasaulio atsigavimui po II pasaulinio karo).

CONFINTEA VI vyko 2009 Beleme, Brazilijoje. Joje Lietuvą atstovavo prof. Vincentas Dienys, išpūdzius jis aprašė straipsnelyje „Šeštoji Tarptautinė suaugusiųjų švietimo konferencija“ ([„Savišvieta“](#), 2010/1).

Tarpinė (mid - term) konferencija vyko Suvone, Korėjoje, 2017 m.

CONFINTEA VII vyko 2022 m. birželio mėnesį Maroke.

Pagrindinės priemonės ir rezultatai

Suaugusiųjų švietimas nepasiekia tų, kuriems jo labiausiai reikia, sakoma naujoje UNESCO ataskaitoje.

Pagrindinis pasaulinis suaugusiųjų mokymosi ir švietimo iššūkis yra pasiekti tuos, kuriems to labiausiai reikia. Tokia pagrindinė UNESCO Penktosios pasaulinės suaugusiųjų mokymosi ir švietimo ataskaitos (GRALE 5), paskelbtos 2022 m. birželio 15 d. Septintojoje tarptautinėje suaugusiųjų švietimo konferencijoje Marakeše, Maroke, žinia.

UNESCO ataskaita rodo, kad nors ir daroma pažanga, ypač moterų mokymosi srityje, tos grupės, kurioms labiausiai reikia suaugusiųjų švietimo, dažniausiai neturi galimybės mokytis. Tai yra nepalankioje padėtyje esančios ir pažeidžiamos grupės, pavyzdžiui, čiabuviai, kaimo gyventojai, migrantai, vyresni piliečiai, žmonės su negalia ar kaliniai.

Apie 60 % šalių pranešė, kad neįgaliųjų, migrantų ar kalinių dalyvavimas mokymesi nepagerėjo. 24 % šalių pranešė, kad kaimo gyventojų dalyvavimas mokymesi sumažėjo. O vyresnio amžiaus žmonių dalyvavimas taip pat sumažėjo 24 % iš 159 apklaustų šalių. GRALE 5 ragina iš esmės pakeisti valstybių narių požiūrį į suaugusiųjų mokymąsi ir švietimą, kuris privalo būti paremtas atitinkamomis investicijomis, siekiant užtikrinti, kad visi suaugusieji turėtų galimybę mokytis.

GRALE 5 raginimas tvirtai pasisakyti už suaugusiųjų švietimą buvo sustiprintas CONFINTEA VII konferencijoje, kurioje susitiko daugiau nei 1000 dalyvių iš 142 valstybių (vyriasybių, pilietinės visuomenės organizacijų ir kitų suinteresuotųjų grupių atstovai), kad patvirtintų savo įsipareigojimą suaugusiųjų švietimui ir priimtų naują veiksmų planą – *Marakešo veiksmų planą* – siekiant paspartinti pastangas panaudoti suaugusiųjų švietimo galias daryti įtaką šiandienos pokyčiams.

2022 m. birželio 17 d. septintojoje CONFINTEA priėmus *Marakešo veiksmų planą*, daugiau nei 140 šalių atstovai įsipareigojo teisės į mokymąsi visą gyvenimą viziją paversti realybe. Jie įsipareigojo gerokai padidinti suaugusiųjų dalyvavimą mokymesi ir pripažino poreikį didinti finansines investicijas į suaugusiųjų mokymąsi ir švietimą.

Marakešo veiksmų planas „Suaugusiųjų mokymosi ir švietimo transformacinės galios panaudojimas“

Pagrindiniai Marakešo veiksmų programos (MFA) rezultatai

Dokumentą sudaro 7 skyriai (48 paragrafai). Keletas konkrečių *Plano* teiginių:

- Suaugusiųjų švietimas yra pagrindinis, nepriklausomas mokymosi visą gyvenimą elementas (§ 9).
- Suaugusiųjų švietimas ir mokymasis apibrėžiamas kaip nepakeičiamas ekologinių iššūkių valdymo ir skaitmeninių pokyčių valdymo komponentas (abi pagrindinės dabartinės ES politikos temos) (17, 18 ir 36 straipsniai).
- Pabrėžiama suaugusiųjų švietimo kaip strateginės suaugusiųjų švietimo planavimo, mokymo/si programų kūrimo ir įgyvendinimo, vietinių iniciatyvų palaikymo dimensijos svarba vietos lygmeniu (§24).
- Pabrėžiama ankstesnio mokymosi ir neformaliai bei savaiminiu būdu įgytų žinių bei įgūdžių pripažinimo reikšmė, į žinių ir įgūdžių vertinimą bei pripažinimą įtraukiant visas visuomenės grupes (§25).
- Pripažįstamas suaugusiųjų mokytojų vaidmuo užtikrinant mokymosi kokybę, tačiau taip pat pripažįstama, kad suaugusiųjų mokytojas turi turėti teisę kompetencijų tobulinimui bei teisę gauti teisingą atlygį (§26).
- Įsipareigojama didinti tinkamą suaugusiųjų švietimo finansavimą ir užtikrinti, kad jis nebūtų mažinamas pagal dabartinį lygį. pabrėžiant visuomenės atsakomybės (§29).
- Įsipareigojama didinti mokymosi dalyvių skaičių, raginant valstybes nares nustatyti ambicingas gaires, bet atsižvelgiant į nacionalines ir regionines aplinkybes (§32).

3.3 Suaugusiųjų švietimas ir žaliasis kursas

...

Europos suaugusiųjų švietimo asociacija (*European Association for the Education of Adults, EAEA*) paskelbė 2023 metų temą - „Suaugusiųjų švietimas ir žaliasis kursas“ (*ALE and green transition*). EAEA tvarumo darbo grupė parengė dokumentą, kuriame pagrindžiama temos koncepcija.

Darbo grupė siūlo 2023 m. sutelkti dėmesį į dvi sritis:

1. Žaliasis kursas ir tvarumas yra pagrindinė suaugusiųjų mokymo ir mokymosi programų, suaugusiųjų švietimo projektų ir kitų iniciatyvų tema.
2. Suaugusiųjų mokymosi ir švietimo institucijų ekologiškumo („žalumo“) didinimas (formuojant bendrą visos institucijos požiūrį ir atsižvelgiant į švietimo darniam vystymuisi kontekstą).

Koncepcijos nuostatomis siekiama atkreipti visų EAEA narių dėmesį į 2023 metų temą ir įtraukti juos į temos plėtojimą savo suaugusiųjų švietimo įstaigose ir/ar nacionaliniu mastu. Dokumente aprašomas ankstesnis EAEA darbas tvarumo, ekologiškumo ir kitose susijusiose srityse, apžvelgiamos pagrindinės politikos iniciatyvos Europoje ir tarptautiniu lygmeniu, nurodoma rizika ir iššūkiai. Dokumente taip pat pateikiama EAEA narių ir kitų šalių gerosios praktikos pavyzdžių.

Konceptualus dokumentas gali būti naudingas visiems EAEA nariams, norintiems kartu su EAEA diskutuoti dėl žaliojo kurso suaugusiųjų švietime ir gilintis į tvarumo klausimus.

EAEA manymu, koncepcija vaidins pagrindinį vaidmenį vykdant 2023 m. Asociacijos politiką bei didinant suaugusiųjų švietimo srities politikos formuotojų ir suaugusiųjų švietėjų sąmoningumą. Dokumente kreipiamasi į politikos formuotojus ir suaugusiųjų švietimo įstaigas/organizacijas, pateikiant rekomendacijas.

Politikos formuotojams rekomenduojama:

- Suteikti suaugusiems besimokantiems balso teisę.
- Užtikrinti politikos nuoseklumą visais lygmenimis.
- Teikti finansinę ir struktūrinę paramą suaugusiųjų švietimo teikėjams ir organizacijoms.

Suaugusiųjų švietimo teikėjams ir organizacijoms rekomenduojama:

- Kurti suaugusiųjų švietėjų ir žaliojo kurso partnerystes.
- Taikyti globaliai ir vietose pasiteisinančius principus ir metodus.
- Skatinti nuolat besikeičiantį suaugusiųjų mokymąsi siekiant ekologiškų ir tvarių pokyčių.
- Susitelkti į bendrus advokacijos veiksmus.

EAEA koncepciją dėl žaliojo kurso suaugusiųjų švietimo srityje galima rasti (anglų kalba) https://eaea.org/wp-content/uploads/2022/12/EAEA-Concept-Paper_ALE-and-green-transition-2022.pdf

Informacija apie 2023 metų EAEA temą parengta pagal EAEA informaciją <https://eaea.org/2022/12/19/introducing-eaeas-annual-theme-2023-ale-and-green-transition/>

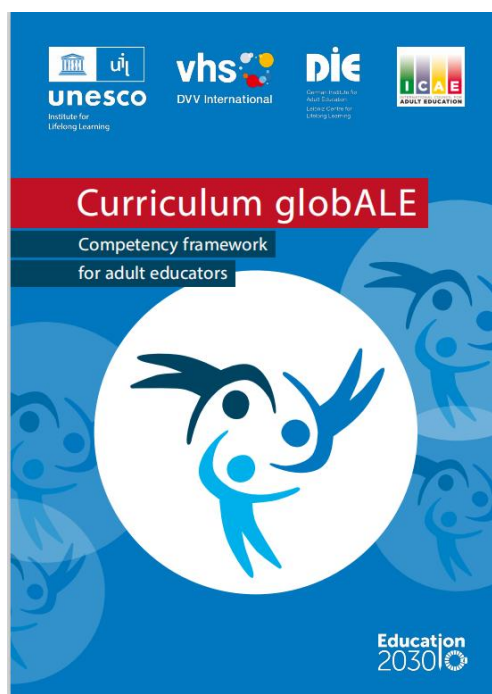

Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacija yra tikroji EAEA narė. LSŠA palaiko EAEA iniciatyvą ir kviečia kitas Lietuvos suaugusiųjų švietimo/mokymo įstaigas stipriau įsijungti į žaliojo kurso judėjimą.

3.4. Curriculum globALE - programa neformaliai andragogų rengimui ir tobulėjimui

...

„Curriculum globALE“ yra UNESCO Mokymosi visą gyvenimą instituto patronuojama programa suaugusiųjų švietėjų rengimui, tobulinimui ir profesionalizacijai. UNESCO Mokymosi visą gyvenimą institutas rekomenduoja „Curriculum globALE“ (CG) kaip oficialią mokymo ir mokymosi priemonę, vieningą visame pasaulyje. Programą kūrė Vokietijos suaugusiųjų švietimo institutas (DIE) ir Vokietijos suaugusiųjų švietimo asociacijos (DVV International) tarptautinio bendradarbiavimo institutas.

Curriculum globALE tikslas - suteikiant vieningą andragoginės veiklos supratimą ir nustatant bendrą andragoginės kompetencijos standartą didinti suaugusiųjų švietėjų/andragogų profesionalizaciją tarptautiniu mastu.

Kam skirta „Curriculum globALE“?

Mokymo programa skirta suaugusiųjų švietimo teikėjams ir organizacijoms, norinčioms užtikrinti, kad jų suaugusiųjų mokytojų kvalifikacijos lygis atitiktų profesinius reikalavimus. „Curriculum globALE“ pateikia tarptautinį standartą kaip kokybės užtikrinimo orientacinę sistemą,

todėl naudinga ir švietimo politikos sprendimus priimančioms asmenims.

Kokios programos įgyvendinimo galimybės

Programa sudaryta iš penkių modulių, galimi įvairūs jų deriniai: ir taip, kaip pateikia kūrėjai, ir išimant/pridedant atskirus modulius. Mokymo programą būtina skirstyti į atskirus užsiėmimus. Programa suteikia galimybę pripažinti/įtraukti ankstesnio mokymosi pasiekimus. Įgyvendinant programą galima pasitelkti įvairius partnerius, ypač tai aktualu į mokymus įtraukiant pasirenkamuosius modulius, pvz., nagrinėjant suaugusiųjų švietimo reikšmę darnios plėtros ar pilietiškumo ugdymo srityse.

Pagrindiniai Curriculum globALE elementai

Programa sudaryta iš tematinių modulių (įvadinis modulis, 5 pagrindiniai, 1-3 pasirenkamieji). Kieviename modulyje numatyta: mokymo užsiėmimai, savarankiškas mokymasis ir praktinė veikla darbinėje aplinkoje. Pastarajai skiriamas ypatingas dėmesys, siekiant mokymuose įgytų žinių ir įgūdžių pritaikymo. Kiekviena praktinio darbo sesija turi būti baigiama refleksija, vadovaujant mokymų vedėjams. Programos kūrėjų praktinė patirtis rodo, kad mokymai be konkrečios praktikos yra mažai naudingi: mokymų dalyviai ne visuomet geba „perkelti“ bei pritaikyti išmokus dalykus darbinėje aplinkoje.

Programos apimtis 600 val., rekomenduojama: 180 val. auditoriniams mokymams, 150 val. savarankiškam mokymuisi, likusi dalis - praktiniam taikymui ir refleksijai.

Kokias temas nagrinėja pagrindiniai moduliai

M1. Baziniai suaugusiųjų mokymosi ir mokymo pagrindai: suaugusiųjų švietimo ir mokymosi supratimas nacionaliniame ir globaliame kontekste, jo pagrindiniai elementai ir ypatumai.

M2. Suaugusiųjų mokymasis ir mokymas: mokymosi teorijos ir jų naudojimas suaugusiųjų švietime ir mokymesi; suaugusiųjų mokymosi motyvacija ir barjerai; andragogo vaidmuo.

M3. Komunikacija ir grupės dinamika suaugusiųjų mokymesi: komunikacijos ir grupės dinamikos suaugusiųjų mokymesi principai, grupės dinamikos valdymo mokantis technikos bei įrankiai.

M4. Suaugusiųjų mokymo(si) metodai: suvokimas, kokie metodai mokant suaugusiųjų tinka išsikeltiems tikslams pasiekti, atitinka temą ir kontekstą bei priimtini grupei; metodų taikymas.

M5. Suaugusiųjų mokymosi ir mokymo planavimas, organizavimas ir vertinimas: mokymosi ciklo fazės - poreikių analizė, programos sudarymas, mokymosi planavimas ir organizavimas, vertinimas.

Kokius modulius siūloma pasirinkti

Pasirinkti siūloma 1-3 modulius, kurie aktualiausi nacionaliniam/vietiniam kontekstui, tikslinių grupių poreikiams. Konkrečios pasirenkamųjų modulių temos programoje nėra nurodytos. Kaip galimos temos įvardijamos: suaugusiųjų švietimas tvariai plėtrai, lyčių lygybei, IKT mokymui(si), pilietiškumo ugdymui ir pan.

Rekomenduojama pasirenkamųjų modulių apimtis - 166 val. (apie 30 proc. visos programos), iš kurių mokymams numatoma 48 val., savarankiškam mokymuisi - 42 val., praktiniam taikymui - 76 val.

3.5. „Epale“: 2023 metų akcentai

...

„Epale“ - Europos elektroninė suaugusiųjų mokymosi platforma, vienijanti daugiakalbę virtualią bendruomenę. Platformoje suaugusiųjų švietėjai dalijasi suaugusiųjų švietimui ir mokymuisi naudingais ištekliais, naujienomis, andragogine patirtimi ir įžvalgomis, informacija apie organizuojamus renginius.

Pristatome svarbiausius 2023 metų „Epale“ akcentus.

„Epale“ koordinatoriai ir šiais metais kviečia Lietuvos suaugusiųjų švietėjus tapti „Epale“ metų andragogu. „Epale“ andragogo titulas – tai įvertinimas už aktyvią veiklą platformoje 2023 metais, dalijantis savo ir atstovaujamos įstaigos/organizacijos pasiekimais, atradimais ir išpūdžiais: organizuojant renginius, vykdant projektinę veiklą, teikiant įžvalgas apie suaugusiųjų švietimo aktualijas ir savo mokymąsi, pristatant sukurta metodines priemones. Garbingas vardas tai ir pasižadėjimas išlikti aktyviu „Epale“ bendruomenės nariu, įsipareigojimas ir toliau nepaliaujamai pildyti platformos turinį teigiama informacija.

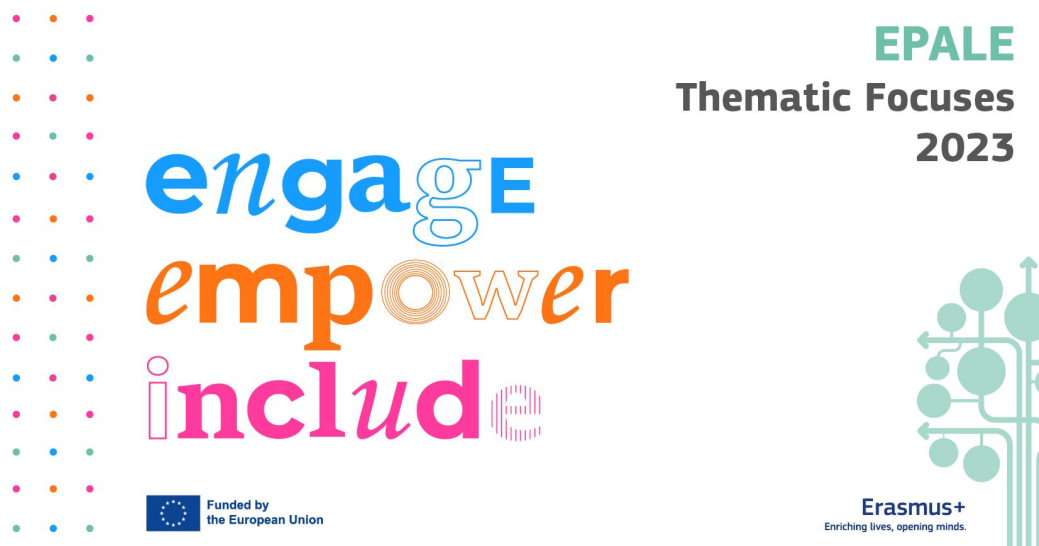
Norintys pelnyti „Epale” metų andragogo vardą per šiek tiek daugiau nei pusę metų (iki 2023 m. spalio 15 d.) „Epale“ platformoje turi paskelbti ne mažiau kaip 3 kokybiškas publikacijas (naujienų, tinklaraščio ir/arba išteklių skyreliuose) bei pateikti užpildytą konkurso dalyvio anketą.

[Konkurso sąlygos](#)

„Epale“ metų andragogo vardo laimėtojai skelbiami ir iškilmingai apdovanojami nacionalinės suaugusiųjų mokymosi savaitės sutiktuvių renginyje.

Europos „Epale“ iniciatyvos, kurias aktyviai palaiko „Epale“ Lietuvoje

„Epale“: svarbiausios 2023 m. temos

2023 metus Europos Komisija paskelbė Europos įgūdžių metais. „Epale“ platforma norėtų pabrėžti, kokį poveikį turi suaugusiųjų mokymasis ir švietimas piliečių **dalyvavimui** visuomenės ir demokratijos procesuose, žmonių **galėjimui** sėkmingai orientotis tarp pokyčių darbo rinkoje ir kiekvieno žmogaus **įtraukimui** į mokymąsi.

Dalyvavimas, įgalinimas ir įtraukimas - šios trys svarbiausios temos bus „Epale“ dėmesio centre per visus metus. Todėl nepraleiskite progos jomis parašyti į tinklaraštį, paskelbti naujienų straipsnį arba pasiūlyti renginį ir pasidalinti šaltiniu!

[Gilesnė informacija](#)

2023 metų „Epale“ bendruomenių istorijų iniciatyva

Jau kelintus metus „Epale“ kviečia rašyti Bendruomenių istorijas. Šiais metais suaugusiųjų švietėjai kviečiami pažvelgti į suaugusiųjų švietimo ir mokymosi ateitį. Kokius pokyčius turi priimti suaugusiųjų mokymosi pasaulis, atsižvelgdamas į didelius visuomenės pokyčius. Kaip pašalinti įgūdžių spragas ir paskatinti naujoves, kad galėtume geriau paremti besimokančiuosius. Kokie mokymosi modeliai laukia priešakyje? Kokie raktažodžiai kalbant apie suaugusiųjų švietimą bus būtini ateityje?

Bendruomenių istorijos bus publikuotos „Epale“ ir surinktos į vieną elektroninę publikaciją - „Epale“ bendruomenių istorijų knygą.

Istorijas galima teikti: iki 2023 m. rugsėjo 30 d., o daugiau informacijos rasite [čia](#)

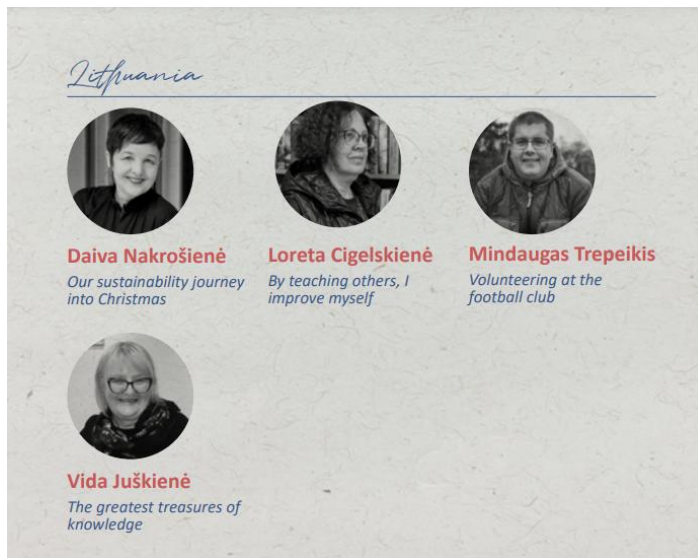
Nepraleiskite šanso būti Bendruomenių istorijų knygos dalimi!

Akimirkų albumas: „Epale“ bendruomenės istorijų knyga 2022

Nuo pirmųjų mokymosi patirties ir ankstyvų pasisėkimų ar nusivylimų iki motyvacijos, kuri kiekvieną dieną įkvepia andragogus jų darbe - štai kas atskleidžiama pasakojimuose. Kiekviena istorija susijusi su kitomis ir visos drauge jos pasakoja kolektyvinį pasakojimą, kuris atskleidžia subtilią ir galingą mokymosi

visą gyvenimą istoriją. Šis akimirų albumas yra gyvos kolektyvinės atminties ir įkvėpimo šaltinis.

2022 m.
„EPALE“ bendruomenės
istorijos pristato 85 mūsų
bendruomenės narių
profesines ir asmenines
istorijas. Jų tarpe ir 4
puikios istorijos iš Lietuvos!

Įvadą į praeitų metų bendruomenių istorijų knygą rasite [čia](#). Visą knygą peržiūrėti ir parsisiųsti galėsite per šią [nuorodą](#)

Pasinerkite į istorijas ir mėgaukitės kelione!

„Epale“ tinklalaidės

Ar jau girdėjote, kad „Epale“ turi savo tinklalaidę? [Šiame „Epale“ skyriuje](#) galite klausytis suaugusiųjų mokymosi ekspertų įžvalgų, kurios praplės jūsų žinias ir supratimą apie įvairias suaugusiųjų mokymosi temas.

Naujausią epizodą apie įgūdžius demokratiniam gyvenimui klausykite [čia](#)

„Epale“ naujienų laida - naujo formato turinys platformoje!

Šiuo nauju smagiu formatu pristatomos paskutinės suaugusiųjų švietimo naujienos, taip siekiant informuoti bendruomenę apie daugybę mokymosi galimybių ir skatinant didesnę įsitraukimą naudotis „Epale“ platformos privalumais.

Kas tai yra? „Epale“ naujienų laida – tai trumpas gyvai transliuojamas vaizdo turinys, kuris gali palaikyti kompaniją per pietų pertrauką. Jame bus gilinimasi į paskutines suaugusiųjų švietimo ir mokymo naujienas. Pirmame epizode (2023 m. vasario 13 d.) pagrindinis dėmesys skiriamas „Epale“ bendruomenės naujienai - [Svarbiausios 2023 m. temos](#). Antrajame epizode (kovo 6 d.) - [demokratinio dalyvavimo įgūdžiams](#)

Kada ir kur? Kiekvieno mėnesio pirmo pirmadienio vidurdienį (CET laiku, išsisaugokite šias datas savo kalendoriuose!) „Epale“ platformoje ir socialinių tinklų kanaluose stebėkite gyvą šios laidos transliaciją.

Praleistas laidas peržiūrėti galima bet kada patogiu [platformoje](#).

3.6. „Savivaldybių parama suaugusiųjų švietimui“ (MSAE)

...

2022 metais įvykdytas „Erasmus+“ KA2 strateginių partnerystės projektas, Nr. 2020-1-LV01-KA204-077426.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Projektu buvo siekiama stiprinti vietos savivaldybių darbuotojų ir suaugusiųjų švietimo teikėjų įgūdžius, aktyvinti veiksmingą organizacijų partnerių bendradarbiavimą.

Projektą vykdė keturios suaugusiųjų švietimo įstaigos iš Latvijos, Lietuvos, Estijos ir Italijos: Latvijos suaugusiųjų švietimo asociacija (projekto koordinatorius), Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacija, Estijos suaugusiųjų švietimo asociacija „Andras“ ir „PROMETEO“ – asociacija vykdanči suaugusiųjų švietimą Italijoje. Daugiau informacijos apie projektą yra [čia](#)

Projekto rezultatai

- Parengtas [klausimynas](#), kuris leidžia savivaldos specialistams, NSŠ koordinatoriams apklausti vietinius gyventojus ir išsiaiškinti, kokia yra gyventojų IKT gebėjimų situacija, kokie gebėjimai galėtų būti tobulinami.
- Sudarytas [Suaugusiųjų mokymosi skatinimo vadovas](#), skirtas savivaldybių suaugusiųjų švietėjams ir organizatoriams, ieškantiems žinių ir iniciatyvų tobulinant suaugusiųjų švietimą. Vadovą sudaro trys dalys.
 - Pirmojoje dalyje pateikiama informacija apie suaugusiųjų švietimo situaciją, paramą suaugusiųjų švietimo teikėjams ir mokymosi galimybes įvairioms tikslinėms grupėms Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje ir Italijoje.
 - Antrojoje dalyje yra įkvepiančių gerosios praktikos pavyzdžių ir naudingų įrankių, kuriuos galima nedelsiant taikyti praktikoje.
 - Trečiojoje dalyje apžvelgiama skaitmeninio raštingumo situacija visose keturiose šalyse, taip pat pilotinio tyrimo apie gyventojų skaitmeninio raštingumo įgūdžius nedidelėse savivaldybėse rezultatai bei jų palyginimas tarp keturių šalių.

3.7. Sistema sveikatos sutrikimų turinčių besimokančiųjų įtraukčiai (INDUCATE)

...

2022 metais LSŠA baigė įgyvendinti „Erasmus+“ KA2 projektą 2019-1-AT01-KA204-051520.

Projekto tikslas: Pagerinti sveikatos sutrikimų turinčių suaugusių asmenų ugdymo kokybę.

Projekto rezultatai

- [Veiksniai, turintys įtakos suaugusiųjų švietimo veiksmingumui besimokantiems](#), turintiems sveikatos sutrikimų.
- Publikacijoje analizuojami 10 veiksnų, turinčių įtakos sveikatos sutrikimų turinčių besimokančiųjų suaugusiųjų švietimo kokybei ir efektyvumui.
- [INDUCATE integruoto vertinimo sistemos įgyvendinimo vadovas](#) (angl. IAF) - priemonė, skirta suaugusiųjų švietimo teikėjams, norintiems įsivertinti suaugusiųjų švietimo paslaugų teikimo veiksmingumą besimokantiems, turintiems sveikatos sutrikimų.
- [Rekomendacijos INDUCATE plano ir priemonių rinkinio sukūrimui](#). Dokumente pateikiama keletas idėjų ir rekomendacijų suaugusiųjų mokymosi paslaugų teikėjams, norintiems pagerinti sveikatos problemų turinčių asmenų įtraukimą į mokymąsi, jų įdarbinimą ir išsilaikymą darbo rinkoje.

Informacija apie projektą – oficialioje svetainėje www.inducate.eu

Projektą įgyvendino:

Asociació
Àgora

3.8 „Mokymosi tinklai“ - 2023 m. suaugusiųjų mokymosi savaitės tema

...

2023 metais Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacija vėl kvies suaugusiųjų švietėjus bei jų įstaigas/organizacijas rengti suaugusiųjų mokymosi savaitę ir kviesti visos Lietuvos žmones švęsti mokymosi džiaugsmą.

Mokymosi savaitę numatoma organizuoti 2023 m. lapkričio 20 – 24 d.

2023 m. suaugusiųjų mokymosi savaitės tema – „Mokymosi tinklai“, nes lapkričio 17 d. pradėsime Savaitę Klaipėdoje, prie jūros.

O jūra neatsiejama nuo tinklų, kaip ir mokymasis: vieni jau esame įsipanieję, kitus vis dar reikia „sugauti“ ir tam ieškome tinkamo tinklo, treči patys ieškome tinklo, į kurį galėtume su džiaugsmu pakliūti ...

Ir mokomės dažniausiai ne vienumoje, o su kitais - grupėse, „tinkluose“...

Klaipėdoje nunertas mokymosi tinklas nusidrieks per visą Lietuvą...

Virš jūros nardys žuvėdros, virš mūsų mokymosi tinklo - Savaitės Paukštė....

Čia tik pradinės mintys apie būsimą mokymosi savaitę.
Laukite tęsinio...

1 priedas. 2022 metų suaugusiųjų mokymosi savaitės atgarsiai internete

ALYTUS	Alytaus miesto savivaldybės suaugusiųjų švietimo partnerystės platformos kūrimo ir koordinavimo taryba https://www.youtube.com/watch?v=SUCpJ14Vso https://www.youtube.com/watch?v=nR4EmEgthA0 Alytaus savivaldybės svetainė/Vaikų lopšelis - darželis „Du gaideliai“ https://www.alytus.lt/lt/naujienos/suaugusiuju-mokymasis-alytaus-lopselyje-darzelyje-du-gaideliai Alytaus kolegija https://alytauskolegija.lt/siandien-prasideda-suaugusiuju-mokymosi-savaite/ Alytaus raj. meno ir sporto mokykla https://amsm.lt/lt/naujienos/renginiai/2022/11/2022-metu-suaugusiuju-mokymosi-savaite-mokymosi-siluetai-alytaus-raj-meno-ir-sporto-mokykloje
ANYKŠČIAI	Anykščiai - kultūros miestas https://www.kulturos-miestas.lt/lt/anyksčiai-renginiu-kalendorius/2022-11-21-atidarymo-renginys-mano-namai-yras-visas-pasaulis Anykščių kultūros centras https://anyksciuke.lt/renginys/suaugusiuju-mokymosi-savaite/ Aukštaitijos profesinio rengimo centras http://www.alantostvm.lt/?p=15688
BIRŽAI	Biržų savivaldybės svetainė https://www.birzai.lt/gyventojams/naujienos/35/suaugusiuju-mokymosi-savaite-mokymosi-siluetai-renginiai-birzu-rajono-savivaldybeje:3055
JONIŠKIS	Joniškio kult. centras https://www.joniskiokc.lt/naujienos/suaugusiuju-mokymosi-savaite-mokymosi-siluetai-joniskio-kulturos-centro-veiklos/ Joniškio savivaldybė https://www.joniskis.lt/naujienos/13/joniskis-mokymosi-savaite-sutiktuviu-sostine:1182
JURBARKAS	Jurbarko švietimo centras https://www.jurbarkosc.lt/item/809-suaugusi-j-mokymosi-savaite
KAUNAS	Kauno suaugusiųjų ir jaunimo mokymo centras https://www.ksjmc.lt/naujienos/2022-m-suaugusiuju-mokymosi-savaite-ksjmc/ Kauno švietimo inovacijų centras https://www.kpkc.lt/turininga-suaugusiuju-mokymosi-savaite/

KAUNO RAJONAS	Kauno raj. viešoji biblioteka, Vilkija https://www.krsvbiblioteka.lt/naujienos/suaugusiuju-mokymosi-savaite-mokymosi-siluetai-2022-vilkijoje/ https://vilkijoskc.lt/2022-metu-suaugusiuju-mokymosi-savaite-mokymosi-siluetai/ https://vilkijoskc.lt/suaugusiuju-svietimo-savaite-mokymosi-siluetai/ - Vilkijos KC Kauno raj. Viešoji biblioteka, Ramučiai https://www.krsvbiblioteka.lt/naujienos/suaugusiuju-mokymosi-savaite-mokymosi-siluetai-ramuciu-bibliotekoje/
KELMĖ	Kelmės viešoji biblioteka https://www.kelmeszemaitevb.lt/Naujiena/suaugusiuju-mokymosi-savaite-mokymosi-siluetai/ Kelmės savivaldybės svetainė https://www.kelme.lt/trecioji-suaugusiuju-mokymosi-siluetu-savaite/
KĖDAINIAI	Kėdainiai/ sav. svetainė https://www.kedainiai.lt/naujienos/249/startavo-suaugusiuju-mokymosi-savaite-mokymosi-siluetai:10260 Kėdainių kalbų mokykla https://www.kalbaumokykla.lt/lt/musu-naujienos/jono-meko-ikvepti-atsigrezeme-i-save/ Kėdainių apžvalga krašto laikraštyje https://muge.eu/mokymosi-siluetai-kviete-kurti-dometis-zaisti-atrasti-dziaugtis-ir-dalintis/ Kėdainių vaikų drželis - lopšelis „Puriena“ https://www.kedainiaipuriena.lt/veiklos-sritys/mastymo-kulturos-ugdymo-mokykla/
PANEVĖŽIO RAJONAS	Panevėžio rajono viešoji biblioteka https://panrbiblioteka.lt/lt/naujienos/8969-kviecia-suaugusiuju-mokymosi-savaite-mokymosi-siluetai Panevėžio rajono savivaldybės svetainė/informacija iš Ramygalos https://www.panrs.lt/mokymosi-siluetai-ramygaloje/
PALANGA	Palangos savivaldybės puslapis https://www.palanga.lt/naujienos/kvieciame-dalyvauti-suaugusiuju-mokymosi-savaite-renginiuose/10118?lang=lt
RADVILIŠKIS	Radviliškio savivaldybės svetainė https://www.radviliskis.lt/naujienos/viesojoje-bibliotekoje-vyko-suaugusiuju-mokymosi-savaite-mokymosi-siluetai/ https://www.manokrastas.lt/suaugusiuju-mokymosi-savaite-mokymosi-siluetai/ Šeduvos kultūros centras https://www.radviliskionaujienos.lt/suaugusiuju-mokymosi-savaite-seduvos-kulturos-ir-amatu-centre-4289
ŠIAULIAI	Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešoji biblioteka

	https://savb.lt/lt/renginys/suaugusiuju-mokymosi-savaite-mokymosi-siluetai/ https://etaplus.lt/naujiena/suaugusiuju-mokymosi-savaite-mokymosi-siluetai https://www.visitsiauliai.lt/renginys/suaugusiuju-mokymosi-savaite-mokymosi-siluetai-renginiai/ Šiaulių savivaldybės puslapis, Šiaulių valstybinė kolegija https://www.siauliai.lt/lt/news/view/siauliu-valstybine-kolegija-kviecia-i-suaugusiuju-mokymosi-savaite-renginius https://siauliugidas.lt/siauliu-valstybine-kolegija-kviecia-i-suaugusiuju-mokymosi-savaite-renginius/ Šiaulių raj. viešoji biblioteka https://srsvb.lt/suaugusiesiems-organizuoti-mokymosi-siluetai/
ŠILALĖ	Šilalės švietimo pagalbos tarnyba https://www.silsviet.lt/mokymosi-siluetai/
TELŠIAI	Telšių socialinių paslaugų centras http://www.telsiuspc.lt/2022/11/22/suaugusiuju-mokymosi-savaite-2/ Telšių žinios https://tzinios.lt/suaugusiuju-mokymosi-savaite-atspindziai-telsiuose/ Kalvotoji Žemaitija http://www.kalvotoji.lt/2022/12/03/gyvenimas-nera-vaziavimas-i-tiksla-bet-grozejimasis-vaziuojant-jonas-mekas/ VDA Telšių galerija https://www.vda.lt/lt/naujienos/kategorija1/vda-telsiu-galerijoje-pranesimu-ciklas-apie-mena-koncepcijos-1
TRAKAI	Trakų savivaldybės svetainė https://www.trakai.lt/naujienos/kvieciame-leistis-i-mokymosi-savaite-mokymosi-siluetai-4879 http://www.traku-zeme.lt/akirati-turtina-suaugusiuju-mokymosi-savaite-mokymosi-siluetai/ Trakų švietimo centras https://trakaisc.lt/naujienos-mokymosi_siluetai.php Trakų neįgaliųjų užimtumo centras https://trakucentras.lt/wp/2022/11/07/2022-metu-suaugusiuju-mokymosi-savaite-mokymosi-siluetai-lapkricio-22-24-dienomis-kvieciame-i-traku-neigaliuju-uzimtumo-centra/
VILNIUS	Žydų muziejus https://www.jmuseum.lt/lt/naujienos/i/2097/nemokamas-lankymas-ir-veiklos-programos-mokymosi-silueto-dalyviams/
VISAGINAS	Visagino meno akademija https://www.youtube.com/watch?v=PIExy8s7qbQ https://vkma.lt/2022-m-suaugusiuju-mokymosi-savaite-mokymosi-siluetai-meninis-kurybinis-susitikimas-muzikavimo-

	dziaugsmas-atgaiva-sielai/ Visagino švietimo pagalbos tarnyba https://www.visaginospt.lt/lietuvoje-prauze-suaugusiųjų-mokymosi-savaitė-mokymosi-siluetai/
„Epale“	• Suaugusiųjų mokymosi savaitė - suaugusiųjų mokymasis ir tobulėjimas • Suaugusiųjų mokymosi žavesys ir įkvėpėjai • Žaismės akimirkos sutinkant suaugusiųjų mokymosi savaitę • Suaugusiųjų mokymosi savaitės atgarsiai: žaidžiantis Kristupo Saboliaus herojaus protas

